

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Philippi Clvveri[i] Sicilia Antiqva

Clüver, Philipp

Lvgdvni Batavorvm, 1619

Cap. XIII. Liparaeorum insulae; quae & Aeoliae, & Vulcaniae. item nonnullae aliae insulae, eidem septemtrionali Siciliae lateri objacentes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14145

cusas petierunt, Hieronem oppugnaturi. Is quum graviter id ferre Syracusanos videret, legatos de bello dirimendo ad consules misit. Hi ergo, cum solis Carthaginensibus debellare properantes, condicionem haud invito admittebant. pacem itaque ad xv annos composuere; acceptis c. l. millibus drachmarum. & postquam captivos illis reddidisset, permiserunt ei, ut & Syracusanos sub dominio suo retineret, & urbes illis subiectas; Acras, Leontinos, Megara, Helorum, Neetum, Tauromenium. Has urbes licet & ipsas legatos ad consules de deditone misisse existimes, tamen Syracusæ lxxvii illis non sunt connumeratæ. Sed quænam tunc fuerint eo in numero civitates, haud facile divinatæ. Posterioribus etiam sub Rom. imperio temporibus non defecisse earum numerum, patet
 10 ex Martiani Capellæ, in lib. vi, ubi Sicilia describitur, verbis istis: *Colonia in Sicilia quinque: urbes sexaginta tres.* At nobis coloniarum viii apud auctores dispectæ sunt; Tauromenium, Catana, Syracusæ, Heraclea, Therma Selinuntia, Panormus, Therma Himèrenses, & Tyndaris. quarum suis quamque locis indicavimus. Sed error is haud dubiè fuit Capellæ, è Ciceronis Verrinâ iii haustus; ubi ita scriptum est: *Federatæ civitates duæ sunt; Mamertina & Taurominitana. quinque præterea sine fœdere immunes civitates ac liberæ; Centuripina, Alasina, Segestana, Halicyensis, Panormitana. præter eas omnis ager Siciliae civitatum decumanus est.* Hæ numero fuere lxxiii; si Martiano credimus. Plinio, lib. iii, cap. viii, *Latine condicionis memorantur Centuripini, Nezini, Segestani. stipendiarii reliqui mediterranei omnes; & in his etiam Alasini.* Postremis Romani imperii temporibus ita de eadem insulâ scripsit imperator Constantinus Porphyrogenitus; lib. ii, themate Sicilia: *Ἐχα δὲ πόλεις ἑπτάστις τὴν π ΣΥΡΑΚῶΝ. Ἐ τὸ Ταυρομένιον, καὶ τὸν Ἀκράγιντα, καὶ τὰς λοιπὰς πόλεις, τὰς μὲν ἡγεμονικὰς, τὰς δὲ κρατικὰς πρὸς τὸν Σαρακηνῶν. * * * Εἰσὶ ἡ καὶ ὑπὸ Συμελίαν, Ἐ τὸν τῶν τριῶν ἐρατῶν πόλεις καὶ β'.* Id est: *Insigneis Sicilia urbes habet, Syracusas, Tauromenium, & Agrigentum, & ceteras civitates, partim desolatas, partim à Saracenis occupatas.* Et exiguo post: *Sunt autem sub Sicilia & eius duce urbes xxii.* Sed hæc parùm diligenter. nam, de aliis uti taceam, certè & Messana, & Catana, & Panormus in primis tunc fuere celebres; & hæc etiam Saracenorum regia; unde principatus ei & regis sedis dignitas ad hæc usque tempora mansit.

30

CAP. XIII.

Liparæorum insulæ; quæ & Aeolia, & Vulcania. item nonnulla aliæ insulæ, eidem septemtrionali Sicilia lateri adjacentes.

Sicilia universâ hæcenus descriptâ, restat, uti de minoribus etiam insulis, illi ob-
 40 jacentibus, & quæ antiquitus ei attributæ fuerunt, quædam dicantur. De his ita Plinius lib. iii cap. viii, in descriptione Sicilia: *Insulæ sunt, in Africam versæ, Gauios, Melita, à Camarinâ lxxxiiii millia passuum; à Lilybæo cxiii Cossyra; Hieronesos, Cane, Galata, Lopadusa, Aethusa; quam alii Aegusam scripserunt; Bucinna: & à Solunte lxxv millia Osteodes; contrag, Paropinos Vstica. citra verò Siciliam, ex adverso Metauri amnis, xii millibus ferme passuum ab Italiâ, vii, Aeolia adpellata.* Ex his priori loco exponemus eas, quæ inter Italiam & Siciliam Freto ac Peloro promontorio sunt proximæ.

Septemtrionali igitur Siciliae lateri *INSULAE* objectæ sunt complures numero; quarum celebratissimæ sunt *SEPTEM AEOLI*, sive *AEOLIAE*; eadem *LIPARAEORVM*, sive *LIPARENSIVM*, à *Liparâ*, omnium maximâ, & ἡ Φαισταδὲς, *HEPHAESTIADES* Græcis, Latinis ab eodem nominis argumento *VULCANIA* sive *VULCANIAE* dictæ. Sed circa universarum numerum singularumque vocabula haud levis etiam inter veteres discrepantia est auctores, cuius rei ea ratio haud dubiè existimanda est, quòd eodem tractu plures septenario numero erant. Inter plerosque tamen eosque graviores auctores, Aristotelem, Marcianum Heracleensem, Diodorum, Strabonem, Melam, Dionysium, Plinium, Martianum Capellam, Solinum, Stephanum, Apollonii scholiasten, de septenario numero convenit. Grammatici quum innumera etiam alia in geographicis absurda passim prodiderint; Isidorus quoque, Origin. lib. xiiii, cap. vi, Aeolias fecit numero viii; satis ineptè atque ridiculè; quod mox videbimus. Servius, in commentationibus ad Virgilli Aeneidem, quum lib. viii bis eas pronunciet vii; libro tamen primo, ut Isidorus, facit viii. qui locus quò minùs videri possit mendosus, ipsius Isidori
 50 efficiunt

LIPAREO-
 RVN insulæ;
 quæ & AEO-
 LI & VUL-
 CANIA.

efficiunt paria atque similia verba, quæ mox citabimus. Iam verò Appianus, Græcus sub Traiano Adrianoque imperatoribus auctor, & ipse haud semel absurdissimos in geographicis committens errores, Aeolias tantum facit v. Ptolemæus complureis equidem hoc tractu refert insulas, & in iis Aeolias etiam, iisdem, quibus alii auctores, nominibus singulas propriis: at universalium unum commune vocabulum non addit. Sed ipsa inspiciantur auctorum verba. Appiani, Bellor. civil. lib. v sunt ista: Ο δὲ καὶ σὺν ἑς ἡν Στρογγύλῳ, ἢ τὴν πέντε νήσων ἐστὶ τῇ Αἰόλῳ, παντὶ τῷ στόλῳ διέσπασεν ἐξ ἱππώνις. Id est: *Cæsar in Strongylen, unam è quinque Aeoli insulis, ab Hipponio cum totâ classe trajecit.* Ab ipso Appiano an scriptum fuerit ἐπὶ τῇ, vel nota septenarii numeri ζ' pro quo postmodum πέντε sive ε' per librarii errorem atque oscitantiam irreperit: haud equidem magnoperè disputaverim. Apud Ptolemæum ita legitur: τῶν δὲ περὶ Σικελίαν νήσων αἱ παρ' αὐτῶν εἰσιν αἰδοὶ Διδύμη, Ἰκεσία, Ἐρικώδης, Φοινικώδης, Ἡφαιΐα νῆσος, Λιπάρα, Εὐώνυμος, Στρογγύλη, Οὐσία, Ὀστρώδης, Φορβαντία, Αἰγύσσα, Ἰερά, Πακωνία, Αἰόλη νῆσος. Id est: *Insule juxta Siciliam sunt istæ: Didyme, Hicesia, Ericodes, Phænicodes, Vulcani insula, Lipara, Eponymos, Strongyle, Vstica, Osteodes, Phorbantia, Aegusa, Hiera, Pacionia, Aeoli insula.* Ex his Phorbantiam, Aegusam, Hieram, Pacioniam, Vsticam, & Osteoden longius ab Aeoliis fuisse sitas, post patebit. Verum hinc Aeoliarum numerum tradunt reliqui auctores, supra memorati. Marcianus Heracleensis, in Περιήρησι.

Εν τῷ πέραν κέντρῳ δὲ τῷ Τυρρηνικῷ
Νησίδες ἐπὶ τῇ, τῆς Σικελίας ἔχουσιν,
Αἱ δὲ παρ' ἐξ ἑσὶ νῆσος Αἰόλης.
Ὡς ἐστὶν Ἰερά, Λεζομύρη, περὶ Διόγονας.
Καὶ ὁρῶντα φαίνεται γὰρ ἐξ αὐτῆς πύργος
Αὐτὸν ἐκ δὲ τῶν εὐδελῶν πᾶσι πωλείων,
Καὶ ἀπὸ τῶν εἰς τὴν αἰαβολῶν μύδρων,
Ἐργα τὴν σιδηρεῖς πρὸς τῶν κλύπ.
Μία δ' ἐστὶν αὐτῶν Δωρικὴν ἀποικίαν
Ἐχουσι, Λιπάρα δ' ὀνομα, συγγενὴς Κνίδος.

Hoc est:

In Tyrrhenico mari jacent
Insule septem, haud procul Sicilia,
Quas vocant Aeoli insulas.
Quorum una haud abs re dicitur Hiera, id est, *Sacra*:
Ardentes quidpè ex eâ adparent ignes,
A multis stadiis cuilibet conspicui,
Et candentium in altum ejectiones massarum,
Operaque & ferreus malleorum sonitus.
Una verò earum Doricam coloniam
Habet, nomine Lipara; cognata Cnidi.

Stephani epitomator: Λιπάρα, νῆσος μεγίστη τῇ ἐπὶ τῇ Αἰόλῳ. Id est: *Lipara, insula ex septem Aeoli maxima.* Reliqui auctores cæterarum etiam nomina referunt. Diodorus lib. v: Αἱ δὲ Αἰολίδες νῆσοι εἰσὶ τὴν μὲν δριμύτην ζ' παρ' ἐξ ἑσὶ ταύτας Στρογγύλη, Ἐὐώνυμος, ἔτι δὲ Διδύμη, καὶ Φοινικώδης, καὶ Ἐρικώδης, περὶ τὴν αὐτῆς, Ἰερά, Ἡφαιΐα, Ἐ Λιπάρα. Id est: *Aeolides insula numero sunt septem; nominaque habent ista: Strongyle, Eponymos, Didyme, Phænicodes, Ericodes; item quæ Sacra Vulcani, & Lipara.* Straboni quoque, cuius verba prolixiora post videbimus, totidem enumerantur: Λιπάρα, Θέρμισσα, Στρογγύλη, Διδύμη, Ἐρικώδης, Φοινικώδης, Εὐώνυμος. id est: *Lipara, Thermissa, Strongyle, Didyme, Ericusa, Phænicusa, Eponymos.* Sed Thermissam alio nomine etiam Ἰερά, Ἡφαιΐα, id est, *Sacram Vulcani* vocat. tum ibidem Ericusa & Phænicusa etiam adpellantur iisdem quidem, sed alio modo formatis vocabulis, Φοινικώδης & Ἐρικώδης, Phænicodes & Ericodes, in his verbis: ἀπὸ μὲν οὖν Ἐρικώδης εἰς Φοινικώδην δέκα μίλια φησὶν ὁ χωρογράφος. id est, *ab Ericode ad Phænicoden millia ait esse Chorographus x.* Quamquam nonnulla manu scripta exemplaria habent ἀπὸ μὲν οὖν Ἐρικώδης εἰς Φοινικώδην, ab Ericusâ in Phænicusam. Neque ego quidem dubitaverim, quin uno eodemque modo ipse Strabo utrobique vocabula ista formaverit, Ἐρικώδης & Φοινικώδης. grammatici haud dubiè postmodum exscriptores ita variarunt. Porro Plinius, dicto lib. III, cap. v. III, Aethusa,

- Aethusa*, inquit, quam alii *Aegusam* scripserunt; *Bucinna*; & à Solunte LXXV M *Osteodes*: contraque *Paropinos Vlica*. citra verò *Siciliam* ex adverso *Metauri* amnis, XII millibus ferme passuum ab *Italia*, VII, *Aeolia* adpellata; eadem *Liparorum*, & *Hephestiades* à *Græcis*, à nostris *Vulcani*: *Aeolia*, quod *Aeolus* *Iliacis* temporibus ibi regnabat. Et capite sequenti: *Lipara*, cum civium *Romanorum* opido: dicta à *Liparo* rege, qui successit *Aeolo*; antea *Melagonis* vel *Meliginis* vocitata. inter hanc & *Siciliam* altera, antea *Therasia* adpellata, nunc *Hiera*; quia sacra *Vulcano* est; colle in eâ nocturnas evomente flammæ. tertia *Strongyle*; in qua regnavit *Aeolus*. quarta *Didyme*. quinta *Ericusa*. sexta *Phænicusa*. novissima *Euonymos*. Hæc ita compendiosè è prolixiore *Plinii* descriptione decerpimus.
- 10 quæ eadem sic refert epitomator eius *Martianus Capella*, lib. VI: *Aethusa*, quam alii *Aegusam* dixerunt; & ceteræ. Sunt alia citra *Siciliam*, ex adverso *Metauri* amnis, in viginti quinque millibus ab *Italia*, septem, *Aeolia* adpellata; à nostris *Vulcania*, cum diversis nominibus. prima dicitur *Lipara*: secunda, *Therasia*: tertia, *Strongyle*; in qua *Aeolus* regnasse fertur: quarta, *Didyme*: quinta *Ericusa*: sexta *Phænicusa*: ultima *Euonymos*. *Apollonii Scholiastes*, in *Αρροαυλικών* lib. III: Εἰσὶ δὲ αἱ Ἰ. Αἰόλας νῆσοι ἐπὶ τῇ αὐτῇ Στεργύλῃ, Εὐώνυμος, Ἰερά, Ἀνίεζ, Διδύμη, Ἐρικώδης, Φοινικώδης, καὶ Σικελία. Id est: Sunt autem *Aeoli* insula VII istæ: *Strongyle*, *Euonymos*, *Hiera*, *Lipara*, *Didyme*, *Ericodes*, *Phænicodes*, juxta *Siciliam* posita. Alius *Plinii* epitomator, *Solinus*, ita tradit cap. XII: In freto *Siculo* *Hæcusa* insula, XXV millibus passuum ab *Italia* absunt. Itali *Vulcanias* vocant. numero septem sunt. *Lipara* nomen dedit rex *Liparus*; qui eam ante *Aeolum* rexit. alteram *Hieram* vocaverunt. ea præcipue *Vulcano* sacra est; & plurimum colle eminentissimo nocte ardet. *Strongyle* tertia, *Aeoli* domus, vergit ad *Solis* exortus, minimè angulosa: quæ flammis liquidioribus differt à ceteris. hæc causa efficit, quod ex eius fumo potissimum incolæ presentiscunt, quinam status in triduo portendantur. quo factum, ut *Aeolus* rex ventorum crederetur. Ceteras, *Didymen*, *Ericusam*, *Phænicusam*, *Euonymon*, quum similes sunt, dictas habemus. Hinc illa variè ac misère corrupta leguntur verba *Pomponii Sabini*, in primum *Aeneidis* librum *Virgilio*: *Aeolia* septem intra *Siciliam* & *Italiam* sunt; à *Græcis* *Ephesiades*, à nostris *Vulcania*. Et mox: *Lipara* antè dicebatur *Longonis*, *Therasia* postea, sacra *Vulcano*, colle in eâ nocturnas evomente flammæ: *Strongyle*, *Didyme*, *Ericusa*, *Phænicusa*, id est arbusculis; *Chironymus*, quæ è *Liparâ* *Siciliam* naviganti sinistra est. Lege ita: *Aeolia* septem inter *Siciliam* & *Italiam* sunt; à *Græcis* *Hephestiades*, à nostris *Vulcania* adpellata. *Lipara* antè dicebatur *Longonis*: *Therasia* postea *Hiera*; quia sacra *Vulcano*; colle in eâ nocturnas evomente flammæ: *Strongyle*; *Didyme*; *Ericusa*, *Phænicusa*; scilicet ab arbusculis: *Euonymus*; quia è *Liparâ* in *Siciliam* navigantibus sinistra est. Pro hac *Mela* perperam subjicit *Osteoden*. Verba eius lib. II cap. VII hæc sunt: Circa *Siciliam* illæ septem, quas *Aeoli* adpellant: *Osteodes*, *Lipara*, *Didyme*, *Phænicusa*, *Ericusa*, *Hiera*, & *Strongyle*. In *Tabulâ* itinerariâ VIII depictæ sunt insulæ inter *Siciliam* & *Italiam*, cum hisce inscriptionibus: Ins. *Ostodis*. Ins. *Egilta*. Ins. *Brigades*. Ins. *Funicodes*. Ins. *Dime*. Ins. *Herculis*. Ins. *Lipara*. Ins. *Vulcani*. Ins. *Strongyle*. De *Egilta* & *Herculis* insulâ postea
- 40 rius dicam. Pro *Brigades* scriptum fuit ab ipso *Tabulæ* auctore *Ericodes*. nam proxima hinc *Funicodes* est eadem quæ *Phænicodes*; *Græca* literâ φ in *Romanorum* F mutata, & ei seu æ in u; ut factum à *Pænus Punicus*, à manibus munire, à pæna punire. Pro *Dime* scribendum *Didyme*. Ceterum ex hoc novenario dictatum insularum numero natus haud dubiè ille est prædictus *Servii* grammatici error. Verba eius ad primum *Aeneidis* librum hæc sunt: Novem insule, quæ sunt circa fretum *Siciliæ*, vocantur *Aeolia*, ab *Aeolo* rege, *Hippotæ* filio; licet propria nomina habeant. unde *Virgilius* ait, *Aeoliam* *Liparen*. Poëta quidem fingunt, hunc regem esse ventorum; sed, ut *Varro* dicit, rex fuit insularum: ex quarum nebulis & fumo *Vulcania* insule prædicens futura flabra ventorum, ab imperitis visus est ventos suâ potestate retinere. Ab *Servio* eundem errorem mutuatus est alijs ille grammaticus *Isidorus*; quem de suo postea geminavit. Huius verba dicto *Originum* libro XIII, cap. VI sunt ista: *Aeolia*, insula *Siciliæ*, adpellata ab *Aeolo*, *Hippotæ* filio: quem poëta finxerunt regem fuisse ventorum. sed, ut *Varro* dicit, rector fuit isarum insularum: & quia ex earum nebulis & fumo futuros prædicebat status ventorum, ab imperitis visus est ventos suâ potestate retinuisse. Eadem insula & *Vulcania* vocantur; quod & ipse, sicut *Aetna*, ardeant. Sunt autem novem: habentes propria nomina. quarum primam *Liparus* quidam *Liparen* vocavit; qui eam ante *Aeolum* rexit. altera *Hiera*

vocatur: quod sit collibus eminentissimis. reliqua verò, id est, Strongyle, Didyme, Eri-
cusa, Phœnicusa, Enonymos, Ericodes, Phœnicodes, quæ quoniam nocte ardent, Æolia
sive Vulcania dicuntur. Ingens sanè ac grammatico satis turpis error; quum Eri-
codes eadem sit Ericusa, & Phœnicodes eadem Phœnicusa. De cætero vocem quæ
ante quoniam expungendam cenfeo; quæ librarii ignorantia irrepsit. Reliqua,
inquit, quoniam nocte ardent, Æolia sive Vulcania dicuntur. quod ex Solino mu-
tuatus est. Sed & pro Æoliæ hoc posteriore loco Hephestia scripsit fortè ex eo-
dem Solino Isidorus. Quin & illud, Hiera vocatur, quod sit collibus eminentissi-
mis, mutilatum existimo sive ab librario seu ab ipso Isidoro; qui apud præ-
dictum Solinum sive alium quempiam auctorum legerat, Hieram vocari hanc
Vulcani insulam, quod eminentissimis collibus nocte arderet. Sed ipse, ut supra di-
ctum, Servius postea VII fecit tantum Æolias insulas, ad Aeneid. lib. V IIII.
Æoliam, inquit, Liparen dixit idèò, quia est de illis septem insulis, in quibus Æolus im-
peravit. Et postea: Vulcania una est de septem Æoliis, in quibus Æolus regnavit. Ap-
pianus videtur, demtis Ericusâ & Phœnicusâ, quod hæ ab reliquarum cœtu re-
motiores essent, reliquas quinque tantum pro Æoliis habuisse. Cæterum Ho-
merus; ut post videbimus, unam ex iis, quæ sedes credebatur Æoli πλωτῶν ad-
pellavit Αἰόλιαν, id est, navigabilem sive circumnavigabilem Æoliam. Hinc Diony-
sius in Περιήγησι universas cognominavit πλωτῆς. Verba eius hæc sunt:

Τῶνδε μετ' Αἰόλῃ εἰσι πεδίοιοι ἐν ἁλὶ νῆσοι.

Αἰόλῃ Ἰπποτάδαο, Φιλοζέην βασιλῆα.

Αἰόλῃ, ὅς θηται μετ' ἀνδράσι ἐλλαχε δῶρα,

Κοιρανίην αἰέμων κλονέωντων θ' ἰσχυράων π.

Ἐπὶ δὲ οἱ τὰ γ' εἰσιν, ἐπάνυμοι ἀνδράσι Πλωτῆ,

Οὐνεκα μέσον ἔχουσι περὶ πλοῦν ἀμφιέλικτον.

Hoc est:

Post hanc sunt Æoli, rotundum circuitum habentes, insulae;

Æoli Hippotade, hospitalis regis;

Æoli, qui miranda inter homines sortitus est munera;

Imperium ventorum tumultuantium quiescentiumque.

Septem autem ei illæ sunt, cognominatæ ab hominibus Plotæ;

Idèò, quod in medio earum navigatio est circumflexa.

Aliter Hefychius: Πλωτῆ [νῆσοι, ἢ] κυκλῶν καὶ περὶ πλοῦν. Ὁ μὲρ δὲ τῆς Αἰόλῃ νῆσοι
νῆσιν. Id est: Plota insula, quæ movetur & innatat. at Homerus Æoli insula hoc epithe-
ron tribuit. Et Svidas: Πλωτῆ νῆσοι, ἢ πλεοῦν. Plota insula, quæ natat. Atque ita
Homeri interpretes Latini πλωτῶν νῆσον vertit natantem insulam. Apollonii sunt hæc,
Ἀργοναυτικῶν lib. II:

— Στροφαῖδας δὲ μετὰ κλείουσι ἀνθρώποι.

Νῆσος τῶο γ' ἐκῆ, παρὸς Πλωτῆς καλέοντες.

Id est:

— Strophadas mutato nomine vocant mortales

Idèò insulas; quas antea dicebant Plotas.

Ad hæc ita Scholia, & ex Scholiis Favorinus in Lexico: Πλωτῆς Φησι νῆσος ἢ πῶ-
σος Πηθεπκῶς καλῶν, διὰ τὸ περικυκλῶσαι καὶ κλείουσαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἢ ἰδίως τῶν Φησι
Πλωτῆς, ἐν αἷς ὑπὸ Βορέαδων καλεῖται Φησιον, καὶ τὸ μυθολόγημα οὕτω κληθείους. σχεδὸν δὲ οἱ
ποιητῆς οὕτως αὐτὰς ὀνομάζουσιν. εἰσὶ δὲ ἐν τῷ Σικελικῷ πελάγει. τῶν δὲ ἐπισητῆς καλυδναῖς
νῆσος καλεῖ. εἰ καὶ Λυκοφρον ἄλλας νῆσος καλεῖ καλυδναῖς. Id est: Plotas vocat, vel
omneis communi epitheto insulas, eo quod circumfunduntur includunturque à finibus;
vel propriè has, in quibus à Boreadibus inclusi fuerunt; quæ ob hanc fabulam ita adpellaban-
tur. ita enim ferè pœtæ eas vocant. Sunt autem in mari Siculo. Pœtæ autem has insu-
las vocat Calydnae. quamquam Lycophron alias insulas adpellat Calydnae. Sed ad no-
stras Plotas revertamur. Eustathius, ad prædictum Dionysii locum commen-
tans: ὅτι αἱ πρὸ Αἰόλῃ πεδίοιοι ἐν ἁλὶ νῆσοι ἐπὶ αἱ εἰσιν, ἐπάνυμοι, Φησὶν, ἀνδράσι Πλω-
τῆ, τῆς Φερωνύμους καλούμεναι Πλωτῆ. οὐχ ὅτι μετὰ κινέονται, ὡς ἡ Δηλὸς περὶ μυθολο-
γῆς, ἀλλὰ ὡς, ὅτι πεδίοιοι, μέσον, Φησὶν, ἔχουσι περὶ πλοῦν ἀμφιέλικτον, τῆς περὶ πλοῦν
καὶ εἰσι γινώσκουσι, ὅτι ἀνάνυμοι, ἀδὲ ἀπλοῖ, διὰ τοιοῦτον ἵνα. τὰ δὲ δὲ νῆσος ἐστίν. Εἰπε-
ν δὲ καὶ ὁ μὲρ τῶν Αἰόλῃ νῆσων Πλωτῶν. καὶ τὰς ζῆτι τῶν αἰτίων ἐκεί. Αἱ δὲ αὐτῆς νῆσοι
αἱ δὲ

αἱ Αἰόλαι λέγονται Ἐλιπαρέων νῆσοι. μερίτη δ' αὐτῶν ἡ Λιπάρα, ὅποδ Λιπάρα ἴνδς κληθεῖται ἢ Ἐλῶσιον, Κνιδίων ἀπικ. ἐξ ἧς, ὡς ὅποδ μέρες πορεύονται, αἱ πᾶσαι Λιπαρέων λέγονται νῆσοι. Id est: *Aeoli insulas, mari circumfluas*, VII ait esse, ab hominibus *Plotas cognominatas* id est, nomine rei congruo sic dictas: non, quod moveantur loco; quemadmodum de Delo fabulantur: sed quia per medium earum navigatio circumflexa datur: id est, quod undique circumnavigari possunt. nec sunt ignobiles, aut sine nomine obscurae, vel propter difficultatem aliquam innavigabiles atque inaccessible. Ceterum *Homerus quoque Aeoli insulam vocavit Ploten*. cuius rei causam quare illic. Ipse autem Aeoli insula eadem Ἐ Λιπαράων dicuntur insula. quarum maxima Lipara vocatur; à quodam Liparo, *Ausonis filio*, sic dicta: estque

- 10 *Cnidiorum colonia*. à qua, ut praecipuè, reliquæ omnes Liparae vocantur insula. Corruptum esse utroque loco vocabulum Λιπαρέων, pro quo scribendum Λιπαράων, ut reliqui auctores habent omnes, patet ex eiusdem Eustathii commentariis ad Homeri locum, qui Odysseæ lib. X est huiusmodi:

Αἰολίῳ δ' ἐς νῆσον ἀφικόμεθ', ἐνθα δ' ἔναιεν
Αἰόλῳ ἱπποτάδης, φίλῳ ἀθανάτοισι θεοῖσι

Πλωτῇ ἐν νήσῳ.

Id est:

Aeoliam in insulam pervenimus: ubi habitabat

Aeolus Hippotades, carus immortalibus diis,

Circumnavigabili in insula.

- 20 Ad quæ ita Eustathius: Οἱ μὲν γὰρ μᾶς μέμνηται νῆσος Αἰολίας· οἱ δὲ παλαιοὶ νῆσους Αἰόλαι ἐπὶ αἰσθητοῦ ποτὶς τῇ Σικελίᾳ. εἰσὶ δὲ αὐτῶν· Αἰολίς, ἡ μάλλον Αἰολία, (ἐνθα ἴσως τὸ πρὸ Αἰόλαι βασιλεῖον.) Στεργυλῇ, Διδύμῃ, Γερά, Λιπάρα, (ἐξ ἧς καὶ τέλος λέγεται τῶν θεοκερίτων λιπαράων, ὡς τὸ ἐκεῖ ἀναφυσώμεθα πυρά.) Ἐρικώδης, καὶ Φονικώδης. καλεῖται δὲ μία τῶν κατὰ Ἰνέας καὶ Ἰκέσιον. λέγονται δὲ καὶ νῆσοι λιπαράων, ἡ πᾶσαι, ἡ τετων ἴνδς, ὡς τὸ τῆς λιπαρέων ὀπίσθιον. Πλωτῇ, ἡ κατὰ τὴν κύριον ὄνομα, ἡ ἡ κεκλήθη ἐν πολεμίοις τόποις, καὶ ὡς τῶν γνωστοῖς. καὶ ἄλλαι δὲ φράσαι, ἡ πολεμιοὶ καὶ αὐθιγῶν. ἡ ἄλλαι, ἡ πολεμιοὶ καὶ κύνων, καὶ μὴ κατὰ τὰς ἄλλας εἶς πλήρης ὀφάλων περὶ. Ἀρμενίῳ δὲ Φησι πλωτῇ γενεῖν, πλὴν φορητῇ εἰς οἶον περιφερομένην ἢ ζωηρῆς σεισμῶν, ἢ ἄλλως ὅπως ἐν. ὡς περὶ μὲν ἐν δεξιῇ ὁρᾶται μέρες, πρὶν δὲ ἐν δεξιῇ τοῖς ὁπιοῖν δὴ πρὶν καὶ πρὶν Διὶ ἰστέται. Hoc est: *Homerus quidem unius tantum meminit insulae Aeoliae. at antiqui insulas Aeoli tradunt septem, juxta Siciliam sitas: quarum nomina; Aeolis, seu potius Aeolia; in qua forte fuit regia Aeoli: Strongyle, Didyme, Hiera, Lipara, (à qua Theocrito vocatur flamma Liparae, quod illic ignes efflantur) Ericodes, Phenicodes. Harum una à nonnullis Hicesium vocatur. Adpellantur autem etiam Liparae insula; sive omnes, sive quædam earum: à nobiliore Liparâ. Ceterum Plote insula dicitur poetæ, aut proprio quodam nomine, aut quod navigabili sita est loco, idèoque celebri. alii verò interpretantur insulam ad quam navi homines accedere possint. vel aliter; quæ undique circumnavigari possit; & quæ in trajectu ad alias nulla habeat sub mari latentia saxa. Aristarchus autem ait ploten vocare poetam idèò, quod hinc inde feratur continuis terra motibus, vel alio quodam modo: ita, uti modo à dextris*

- 30 modo à sinistris conspiciatur. quod de Delo etiam narrant. Sed ut *Homerus πλωτῇ adpellavit Aeoliam insulam, quæ est Lipara; sic Apollonius Hieram sive Vulcani sacram dixit πλαγκτῇ, id est, vagam, in Ἀργοναυτικῶν lib. III; ita de Vulcano loquens:*

Ἄλλ' ὁ μὲν ἐς χαλκὸν ἔα ἀκμοναὶς ἥρ' ἐβήκει,

νήσοιο πλαγκτῆς ὅρῳ μυχόν. ὃ ἐν πάντῃ.

Δαίδαλα χαλκὸν ἐν ῥιπῇ πυρός.

Id est:

Ille verò ad officinam arariam & ad incudem summo mane i' erat,

In insule vagæ latum specum: in quo omnia

Artificiosa fabricabat vi ignis.

- 50 Ad quæ ita Scholiastes: πλωτῇ δὲ πλὴν ἱερῶν νῆσον εἶρηκεν, ἀναλυσθεὶς τοῖς πρὶν Ἰταλίας καὶ Σικελίας μυθελογόδοι πλὴν Ὀδυσσεὺς πλάττω. ἡ ὅτι τὸ παλαιὸν αἱ νῆσοι πᾶσαι ἐπ' αὐτῶν, καὶ βιόσεις εἶναι εἶχον. Id est: *Ploten vocavit Hieram insulam ad imitationem eorum, qui errores Vlyssis circa Italiam & Siciliam fabulis tradiderunt: vel, quod olim omnes insula sine aliquo fulcimento vagæ fuerunt. Certè aliud erat πλωτῇ dicere aliud πλαγκτῇ, at quia *Homerus in historiâ seu fabulis de Vlyssis erroribus Aeoliam dixerat πλωτῇ, quod alios etiam interpretatos esse πλαγκτῇ, id est, natantem, supra vidimus; ipse**

hic Apollonii scholiastes eā usus est voce pro *παλαγκτῶν*, quæ *uagam* significabat. Sed Aeoliarum univrsarum numerus atque singularum nomina postquam satis indicata sunt, situm nunc etiam atque naturam earum explicemus.

De univrsarum situ ita scribit Diodorus, dicto lib. v: *Κεῖνται δ' αὐτῇ μετὰ τὴν Σικελίαν & Ἰπυλίας ἐπ' Ὀθρείας δὸν πορθμῶ καὶ τῆς πρὸς τὴν δύσιν ἀπέχουσι τῇ Σικελίᾳ ὡς ἑκατὸν πενήκοντα σταδία, καὶ τὸ μέγεθος εἰσὶν ἀλλήλαις ὡς ἀπὸ τῆς αὐτῶν ἐστὶ τῶν πλείονος σταδίων ὡς ἑκατὸν πενήκοντα*. Id est: *Iacent ista insula inter Siciliam & Italiam, directo ab freto & ortu Solis ad occasum cursu; ab Sicilia c. l. circiter stadia disita; magnitudine inter se ferè pares. maxima verò stadiorum fermè c. l. ambitum habet*. Nempe univrsarum situs est inter Siciliam & Italiam; propius tamen Siciliam, ipsæ verò inter se ab freto Siculo sive ab ortu Solis ad occasum versus sparsæ sunt; magnitudine ferè æquales, exceptis *Liparâ & Euonymo*; quarum hæc multo minima, illa omnium maxima. De earundem situ ita Strabo lib. v i: *Ἀπὸ τοῦ Ἐρικουσίου εἰς Φαιάκων δέκα μίλια φησὶν ὁ Χωρογράφος. ἔθεν δ' εἰς Διδύμην λ'. ἔθεν δ' εἰς Λιπαράν πρὸς ἄρκτον θ' καὶ κ'. ἔθεν δ' εἰς Σικελίαν θ' καὶ ι' ἐκατὸν δ' ἐκ τῆς Σεπογρόλης*. Hoc est: *Ab Ericusâ ad Phœnicusam Chorographus millia passuum numerat x. hinc ad Didymen xxx: inde ad Liparam, versus septemtrionem, xxviii: hinc in Siciliam xvi. A Strongyle verò xvi*. Hæc maiori ex parte esse falsa, mox ostendam. Plinius, lib. iii, cap. viii: *Citra Siciliam, ex adverso Metauri amnis, xii millibus fermè passuum ab Italiâ, vii, Aeolia adpellata*. Et cap. viii: *Lipara, antea Meligunis vocitata, abest xii m. pass. ab Italiâ; ipsa circuitu paullo minori*. Sic equidem novissimæ habent editiones. At longè aliter Diodorus; qui c. l. stadia, id est, millia xvi i & passus 10 c c l. eas ab Sicilia abesse tradit; totidemque ferè stadia Liparam in circuitu habere adfirmat. Sed numerum xii millium apud Plinium esse vitiosum, satis manifesto testantur indicio Solinus atque Martianus; qui sua, ut suprà dictum, à Plinio mutuati sunt. *Citra Siciliam*, inquit Martianus, *ex adverso Metauri amnis, in viginti quinque millibus ab Italiâ, septem, Aeolia adpellata*. Solinus: *In freto Siculo Ἡ Φαιάκων insula xxv millibus passuum ab Italiâ absunt*. Sic & Strabo, eodem lib. vi antea: *Μεταυρος πλάμης, & Ὑφορμῶς ὁμώνυμοι. πρὸκεινται τῇ ἡϊόνι τῆς αἰτῆς Λιπαράων νήσοι, διέχουσι δ' ἑκατὸν σταδία ἀλλήλαις. οἱ δ' Αἰόλῳ φασὶν, & τὸν πλεῖστον μετὰ τὴν Ὀθρείαν. εἰς δὲ ἐπὶ τὸν δρόμον, ἐν δὴ τῇ πᾶσι καὶ τῆς ἐκ τῆς Σικελίας & τῆς ἐκ τῆς ἡπειρὸς πῆς κατὰ μέγαμα ἀφορῶσιν*. Hoc est: *Metaurus amnis: & eiusdem nominis navium statio. Litori huic obiectæ sunt Liparæorum insula, c c stadia ab amne disita. quidam eas Aeoli insulas vocant; cuius poetam in Odysseâ mentionem fecisse aiunt. sunt autem numero vii, in conspectu sitæ omnes vel ex Sicilia vel ex continente apud Medama prospicientibus*. Hinc & illud Eustathii ad præscriptum Dionysii locum: *Αἱ δ' αὐτῇ νήσοι αἱ τῆς Αἰόλης λέγονται & Λιπαράων νήσοι, διέχουσι δ' Σικελίᾳ καὶ πορθμῶ σταδία σ', ἐν δὴ τῇ κείνῃ τῆς ἐκ Σικελίας & ἡπειρὸς πλέουσιν*. Id est: *Eadem istæ Aeoli insula vocantur & Liparæorum insula; à Siculo freto stadia c c disita; in conspectu iis, qui vel ex Sicilia vel ex continente navigant*. Sed Eustathium, qui hæc è Strabone defumfit, scripsisse heic puto *βλέπουσιν*, id est, *iis, qui prospiciunt*, quod Straboni est *ἀφορῶσιν*. Cæterum stadia c c iusta sunt millia passuum xxv, quæ Plinii epitomatores, Solinus ac Martianus, referunt. Ac sanè in vetustioribus editionibus, utroque Plinii capite, scripta sunt millia xx i i; leviori librarii errore, notam v in ii distrahentis. Cæterum proxima Siciliæ est Hiera sive Vulcania. à qua ad Liparam versus septemtriones, numerant millia v. ab Liparâ autem ad Siciliam xx. quæ ferè sunt illa xvi i i i millia Chorographi apud Strabonem; & c. l. stadia Diodori, id est, millia xvi i i cum passibus 10 c c l. ab eadem Liparâ ad Didymen, versus septemtriones, vel potius occasum æstivum, i i i i numerantur millia. rursus ab Liparâ versus occasum æquinoctialem x sunt millia ad Phœnicusam; & hinc v ad Ericusam. à Strongyle in Siciliam millia sunt circiter xx v i: eademque proxima est Italiæ, xx x fermè passibus remota. Plinius & eius epitomatores citra Siciliam sitas esse univrsas dixerunt; respectu scilicet Italiæ & urbis Romæ. Atque hæc de situ earum dicta.

De naturâ univrsarum ita tradit Mela, dicto lib. ii, cap. vii: *Circa Siciliam illa septem, quas Aeoli adpellant, Osteodes, Lipara, Didyme, Phœnicusa, Ericusa, Hiera, & Strongyle, ut Aetna, perpetuo flagrant igne*. Et Solinus cap. xii: *In freto Siculo Ἡ Φαιάκων insula xxv millibus passuum ab Italiâ absunt. Itali Vulcanias vocant. nam & ipsæ, naturâ soli igneæ, per occulta commercia*

commercia aut mutantur Aetnae incendia, aut subministrant. hinc dicta sedes deo ignium. numero septem sunt. Isidorus, dicto Origin. lib. XIII cap. VI: Vulcania vocantur, quod & ipsa, sicut Aetna, ardeant. Diodorus, lib. V: Αὔται ὅσαι πρὸς ἐσχάτων ἀναφύονται μεγάλα, ὧν καὶ τῶν οἱ γερσημένοι ἐπὶ τὰ σήματα μέγας ἔναι εἰσι φανεροί. Id est: Cuncta magnas ignium cruciationes sustinuerunt. crateresq. olim facti & ostia etiam nunc manifestè conspiciuntur. Hodie duae tantum ardent; Vulcania & Strongyle: de quibus plura postea singulatim. Univerſae ceu praegrandes fastigiatque scopuli in Sicilia Italiave consistentibus adparent. Haec quoque de universarum naturâ. nunc de singularum situ conditioneque ac nominum ratione dicemus.

- 10 Princeps omnium atque maxima Λιπάρα, LIPAR A, unâ cum opido, vulgò etiam nunc antiquum nomen obtinet; nisi quod Lipari saepius incolis Siculisque dicitur. Eadem olim plurali numero Λιπάραι, LIPARAE, vocata est. Atque hinc fortè, quum diphthongus *ae* efferretur ut simplex vocalis *e*, quam Siculi plerumque ut *i* pronunciant, factum est vulgare nunc vocabulum Lipari. Stephanus: Λιπάρα, νῆσος, μέγιστη τῶν ἐπὶ τῶν Αἰόλων. λέγεται ἔτι παλαιότερον. τὸ ἰθὺν δὲ Λιπαρά. Id est: Lipara, insula; maxima septem Aeoli insularum. Dicitur eadem & multitudinis numero. Gentilium inde est Liparus. Hinc apud Strabonem, dicto lib. VI, bis legitur ἐν Λιπαρί, in Lipariis; pro unius insulae vocabulo. quod tamen ipsum ita scripsisse Strabonem, ego dubito; quando ibidem saepius occurrunt, ἡ Λιπάρα, τὰ Λιπαρά, ἐκ Λιπαρά. Opidani equidem omnibus Graecis dicuntur Λιπαράν, LIPARAE. at Cicero in Verrinâ 111, & Iul. Obsequenti in libro de Prodigis, sunt Latinâ formatione LIPARENSES: & item Livio. cuius verba lib. V haec sunt: Crateram auream donum Apollini Delphos legati qui ferrent, L. Valerius, L. Sergius, A. Manlius, missi longâ unâ nave, haud procul freto Siculo à piratis Liparensum excepti, devenerunt Liparas. Mos erat civitatis, velut publico latrocinio partam praedam dividere. Insulae atque urbis vocabuli originem complures ostenderunt auctores. Plinius, dicto lib. III, cap. VIIII: Lipara dicta à Liparo rege, qui successit Aeolo. Imò praecessit; si pluribus, quàm uni Plinio, malumus credere auctoribus. Epitomator eius Solinus, dicto cap. XII: Lipara nomen dedit rex Liparus; qui eam ante Aeolum rexit. Isidorus, dicto Origin. lib. XIII, cap. VI:
- 30 Primam Liparus quidam Liparen vocavit; qui eam ante Aeolum rexit. Stephani epitomator: Λιπάρα, νῆσος, μέγιστη τῶν ἐπὶ τῶν Αἰόλων, ὁπὸ Λιπαρά, ἢ Αὔσαν ἢ ἄλλου. Id est: Lipara, insula, maxima è septem Aeoli insulis; à Liparo, Ausonis filio, dicta. Eustathius in Dionysii praescriptum locum: μέγιστη δ' αὐτῶν ἡ Λιπάρα, ὁπὸ Λιπαρά ἡνὸς κληθεῖσαι, ἢ δ' Αὔσαν. Hoc est: Maxima earum est Lipara, à Liparo quodam, Ausonis filio, adpellata. Diodorus dicto lib. V: φασι δὲ τὰς Αἰόλων νῆσους τὰ πρὸς παλαιὸν ἔρημους γεγενῆσθαι· μετὰ δὲ τοῦτο πρὸς τὸν ὄνομαζόμενον Λίπαρον, Αὔσαν ὄντα τὸν βασιλέως ἦν, ὁπὸ τῶν ἀδελφῶν κατεστράτευται· κυριεύσαντες δὲ νεῶν μακρῶν καὶ στρατιῶν, ἐκ τῆς Ἰταλίας Φυγῶν εἰς τὴν ὁπὸ τῶν Λιπαράων ὀνομαζομένην· ἐν ταύτῃ δὲ τὴν ἐπ' αὐτὸν αὐτὸς πλὴν κτίσας, καὶ τὰς ἄλλας νῆσους τὰς περὶ ἐρημίας γεωργήσας. τὰς δὲ γεωργήσας, Αἰόλον, τὸν ἰππότεα, μετὰ πικρῶν ὀρθοβαλόντων εἰς τὴν Λιπαράν, τὴν ἢ Λιπαράν γῆμαι Ἰουαίτηα Κυανίω· ἔτις ἄλλας κοινῇ μετὰ τῶν ἐργασίων πολιτείας ποιήσας, ἐβασίλευσε τῆς νήσου· τῷ δὲ Λιπαρῷ ἢ Ἰταλίας ὀρθοβαλόντι, συγκαταστήσας αὐτῷ τὰς περὶ τὸν Σύρρετον πέλας· ὅπως βασιλεύσας καὶ μεγάλης δωδεχίης τυχὼν, ἐπιδόχησι. Hoc est: Aeoli insulas cultoribus vacuas olim fuisse aiunt. postea verò Liparum, Ausonis regis filium, prevalente contra se fratrum seditione, navibus longis exercitus, potitum, ex Italia in insulam fugisse, quam de suo nomine Liparam indigitavit: conditâq. in eâ eiusdem adpellationis urbe, ceterarum quoque insularum agros coluisse. Hoc senectutem adeptus, Aeolum, Hippote filium, Lipara adpulsum, Cyanen, Lipari filiam, duxisse uxorem. quumque effecisset, ut ceteri equo cum indigenis iure viverent, regnum insulae obtinuit. Liparo autem, relictus in Italiam cupido, ut loca circa Surrentum occuparet, adiutor fuit. ubi regnum cum magna hominum adprobatione administravit: ibique mortuus est. Potior igitur quorundam Plinii exemplarium haec scriptio; Lipara dicta à Liparo rege, cui successit Aeolus. Diodori historiam in compendium ita redegit Pompon. Sabinus, ad Virgilii Aeneid, lib. I: Lipara dicta est à Liparo, Ausonis filio; qui, eiektus Italia à fratribus, huc adpulsi. Eius jam senis filiam Aeolus, Hippote filius, duxit: & in imperio successit. Idem tamen Diodorus antea, lib. III, ita ex vetustiorum scriptorum monumentis tradit: Αἰόλος μὲν οὖν τὰς ἐν τῷ Τυρρηνικῷ πελάγῃ καλυμμένας ἀπ' αὐτοῦ Διοκίδας νῆσους κατέσχε, ἔτι πλὴν ἐκείνης τῆς ὀνομαζομένης ἀπ' αὐτοῦ Λιπαράς. Id est: Aeolus insulas in mari Etrusco, Acolidas de nomine suo dictas, occupavit:

urbemque exstruxit, quam Liparam de se nuncupavit. Interpres Latinus voces istas ἀπ' αὐτῆς posteriori loco præterit: scilicet, quia absurdum videbatur Aeolum de suo nomine urbem Liparam adpellasse. Verum locum hunc esse mutilum, quis non animadvertat? Hoc certe voluit scripsitque Diodorus; Aeolum obtinuisse insulas, quas de suo nomine Aeolides vocavit. has verò antea occupasse ex Italiâ adpulsum Liparum; qui urbem in maximâ earum condidit, quam de suo nomine Liparam nuncupavit. Sed eadem insula ante Liparum μελιγυνίς, MELIGYNIS, dicta fuit. Stephani epitomator: Λιπαρά, ἡστὶν ἡ μέγιστη τῶν ἐπὶ τῶν Αἰόλων, ἡ μελιγυνίς ὀνομαζέται, πλησίον Σικελίας. Id est: Lipara, insula, maxima ex Aeoli insulis: quæ Meligunis vocabatur, prope Siciliam. Et alibi: μελιγυνίς, μία τῶν Αἰόλων νήσων. Καλλιμάχῳ, ἐν τῷ Ἀρτέμιδι 10 ὕμνῳ. τὸ ἔθνικόν μελιγυνίδης. Hoc est: Meligunis, una ex Aeoli insulis; ut auctor est Callimachus in hymno Dianæ. Gentilitium, Meligunensis. Ipius Callimachi verba hæc sunt:

Αὐθι δὲ Κύκλωπας μετρίαθε· σὺν ἰδὺ ἐπιτρε
 Νήσῳ ἐνὶ Λιπαρῇ, (Λιπαρῇ νέον, ἀλλὰ τὸτ' ἔσκεν
 Οὐδ' οὐδ' οἱ μελιγυνίς) ἐπ' ἀκμοσιν Ἡφαίστιο
 Ἐσταίτας περὶ μύθρον. ἐπείρετο γὰρ μέγα ἔργον.
 Ἰππεύειν πυκνὸν Περσέων πολέων.

Id est:

Hinc deinde ad Cyclopas transiit: eosque reperit
 Insulâ in Liparâ (Lipara nunc: sed tum erat
 Nomen ei Meligunis) super incudibus Vulcani
 Circumstantes massam. Urgebat enim eos grave opus.
 Equestre fabricabant Neptuno aquarium.

Strabo, lib. VI: μερίση δ' ἡ Λιπαρά, Κνιδίων ἀπικῶν, ἐγγυτάτω τῆς Σικελίας κειμένη μετὰ γὰρ τῷ Θέρμωσαν. ὀνομαζέται δὲ πρῶτον μελιγυνίς. Id est: Maxima earum est Lipara, Cnidiorum colonia, Sicilia proxima, secundum Thermisiam. Eadem penè verba & Eustathius è Strabone citat ad suprâ scriptum Dionysii locum. Hefychius & Favorinus: μελιγυνίς· οὕτως ἡ Λιπαρά ὀνομαζέται νῆσῳ. Id est: Meligunis. ita Lipara vocabatur insula. Plinius, dicto lib. III cap. VIII: Lipara, dicta à Liparo rege, qui successit Aeolo: antea Melogonis vel Meligunis vocitata. Ita quidem habent novissimæ editiones. at scribendum esse, cui successit Aeolus, jam antea monui. pro voce autem Melogonis, Pompon. Sabinus, loco suprâ percripto habet Longonis. quam ne omnino vitiosam, vel ipsius Sabini, vel librariorum post ipsum errore, esse existimem, faciunt duo vetustioris editionis Plinii exemplaria, quibus utor: in quorum altero legitur, antea Longonis vel Meligunis vocitata; in altero, antea longius vel meligonis vocitata.

LIPARA
 urbs.

VRBS LIPARA etiam nunc in eadem insulâ vulgari vocabulo Lipari exstat: episcopali sede clara. Eius igitur summa est antiquitas: ut quæ ante Troianum bellum condita fertur. ad Aeolum quidpe, qui Liparo, urbis conditori, successit, Vlysses à Troiæ excidio errabundus pervenisse traditur; ut infrâ videbimus. Fuisse Aeoli & posterorum eius sedem, præter suprâ scriptum Diodori testimonium, aliis 40 etiam auctoritatibus ac documentis postea probabimus contra eos, qui Strongylen illum inhabitasse tradiderunt. Cnidiorum quomodo postea & quando facta sit colonia, ostendunt Diodorus atque Pausanias. quorum hic in Phocicis ita scribit: οἱ δὲ Λιπαράσιοι Κνιδίων μὲν ἦσαν ἀπικοί· τῇ δὲ Σοπικίᾳ ἡγεμόνα ἔχοντες Φασὶν ἀνδρὰ Κνιδίων. ὄνομα δ' εἶναι οἱ Πένταθλον, Ἀντίοχῳ· Ζενοφάνῳ Συρακούσιῳ ἐν τῇ Σικελίᾳ πρὸ συγγραφῆς Φησι. λέγει δὲ καὶ οἷς ὅτι Παχυνῶ τῇ ἀκρᾷ τῇ ἐν Σικελίᾳ κλισίαις πόλιν, αὐτοὶ μὲν ἐκπλήξουσιν ὑπὸ Ἑλύμων καὶ Φοινίκων πολέμῳ πεσόντες· τὰς νήσους δὲ ἔχοντες ἐρήμους ἐπὶ οἱ ἀναστήσαντες σὺν ἐκκεκέντας· ὅς καὶ τῇ πρὸ τῆς Ὀμήρου Αἰόλων ἐς ἡμᾶς ἐπὶ ὀνομαζέσιν. Τῶν Λιπαρῶν μὲν, κλισίαις πόλιν ἐνταῦθα οἰκῶσιν· Ἰερεὶ δὲ Ἐ Strongyλῳ δὲ Διδύμῳ γεωργῶσι, ἀναβαίνοντες ναυσὶν ἐς αὐτὰς. Id est: Liparenenses Cnidiorum colonia fuerunt. cuius ducem hominem Cnidium Pentatblum nomine fuisse, Antiochus Syracusanus, Xenophanis filius, in Siciliensi historiâ scriptum reliquit. At etiam, Cnidos ex eâ urbe, quam ad Pachynum, Siciliae promontorium, condiderant, ab Elymis ac Phenicibus bello pulsos, insulas vacuas tenuisse, ejectis prioribus colonis: quæ ex Homericis carminibus ad hanc nostram usque ætatem Aeoli nuncupantur. Harum unam, nomine Liparam, conditâ inibi urbe, inhabitant: Hieram verò, Strongylen, & Didymas, navibus ed trajicientes, colunt. Hæc è Thucydide desumpta videntur: apud quem, lib. III, hæc leguntur: καὶ οἱ μὲν ἐν Σικελίᾳ ἀβλῶνται· καὶ τῶν ἡνίοις αὐτῶν χειμῶνος τελευτῶν ναυσὶν ἐκταῖνται· σὺν δὲ τῇ

ὅν τῃ ταύτῃ Αἰόλῃ νήσους καλεῖσθαι. νέμονται δὲ Λιπαράοι αὐτάς, κνιδίων ἄποικοι ὅλῃς. οἰκοῦσι δὲ
 ἐν μιᾷ τῇ νήσῳ ἡ μεγάλη, καλεῖται δὲ Λιπαρά. πᾶς δ' ἄλλας ἐκ ταύτης ὁρμῶνδροι γεωργῶσι, Δι-
 δυμῶν καὶ Στρεγγυλλῶν, ἔστι δ' ἑρῶν. Id est: Eadem hieme, qui in Sicilia erant Athenienses ac Rhe-
 gini, cum xxx navibus in Aeoli quas vocant insulas expeditionem fecerunt. Tenent eas Li-
 paraei, Cnidiorum coloni. sed ex iis unam tantum inhabitant, haud perinde magnam, nomine
 Liparam. ex hac in reliquas transmittentes, colunt eas: Didymen scilicet, Strongylen, & Hie-
 ram. Ceterum Diodorus, lib. v, ubi sex Aeoli enumerat filios, de Astyocho ita
 tradit: Ἀστυχὸς δὲ τῆς Λιπαράς ἔσχε τὴν ἡγεμονίαν. πάντες ἦ ἔτι μιμησάμενοι τὴν πρὸ πατρὸς
 δοξασίαν καὶ δικαιοσύνην, μεγάλῃς ἐτυχάνοντο δόδοχῃς. ὅππῃ πολλὰς ἦ ἡμέρας τῶν ἐγγόνων Δι-
 10 δυμοδῶν τὴν διωασίαν, τὸ πλεονέκον οἱ ἀπ' Αἰόλης γεγονότες βασιλεῖς καὶ τὴν Σικελίαν διεύ-
 ρισαν. * * *. μετὰ δὲ ταῦτα πολλοὶς ἔτι σιν ὕστερον, πάντων νήσων ἐξερημευμένων αἰεὶ ἔμῳλλον,
 κνιδίοι ἄνθρωποι δὲ ῥόδοι δυσαρῆσθαι τῇ βαρύνῃ τῶν κατὰ τὴν Α'σίαν βασιλέων, ἐργάζοντο δόδοχας
 ἐκπύμπην. διόπερ περσεύμενοι σφῶν αὐτῶν ἡγεμόνα Πενταθλὸν τὸν κνιδίον, ὅς τινι αἰσφύρων τὸ
 γῆρας εἰς ἱπποσύνην, τὸν ἀπ' Ἡρακλέους γεγενῆσθαι, κατὰ τὴν πεντηκονταὶ Ὀλυμπιάδα, πολλοὶς
 τὴν Σικελίαν εἰς ὅσον κατὰ τὸ λιλυθαῖον πέγας, κατέλαβον Αἰγεσίην καὶ Σελινυντίαν ἀπολεμῶντας
 πρὸς ἀλλήλους. περὶ δὲ τῆς Σελινυντίας συμμαχεῖν, πολλὰς ἀπέβαλον κατὰ τὴν μάχην. ἐπὶ οὖν
 ἡ αὐτὴ Πενταθλῶν. διόπερ οἱ περσεύμενοι οἱ Σελινυντίαι, διεγερσάντων
 ἀπέναντι πάλιν ἐπ' αὐτοὺς. ἑλέμενοι δὲ ἡγεμόνας τὰς οἰκείας Πενταθλῶν, Γόργωνα ἔθιστον. ἔπει-
 20 θερσίδην, ἀπέσπασαν Διὰ τὴν Τυρρηνίαν πελάγους. περσεύσαντων δ' αὐτῶν τῇ Λιπαρά, καὶ Φι-
 λοφρόνως δόδοχῃς τυχεύοντων, ἐπείσθησαν κοινῇ μετὰ τῶν ἐγγόνων κατοικῆσαι τὴν Λιπαράν, ὅντων
 τῶν ἀπ' Αἰόλης περσεύμενων ὡς πινυνοσίων. Hoc est: Astyochous Liparae dominum obti-
 nuit. Omnes autem pietatem genitoris iustitiamq, imitati, magnam sibi laudem comparare.
 quumque ad multas aetates per successionem progenies Aeoli principatum gessisset; tandem in Si-
 ciliâ, ad regium evecta dominatum, defecit. Mox postea: Multos post annos quum iterum
 magis magisque a cultoribus insula destituerentur, accidit, ut Cnidiorum Rhodiorumq, quidam,
 asperitatem regum Asiaticorum peracti, colonia deducenda consilia inirent. Creato igitur ad hoc
 duce Pentathlo, Cnidio, qui genus ad Hippoten, ab Hercule oriundum, referebat, sub Olympi-
 adem quinquagesimam in Siciliam transvecti, ad loca circa Lilybaeum adpulerunt. Aegessani
 tum forte ac Selinuntii bellum inter se gerebant. in societatem igitur Selinuntiorum perlecti,
 30 multos in praelio & inter hos ipsum Pentathlum amiserunt. Victis bello Selinuntis, supersti-
 tes domum reverti cogitabant. ducibusque ἐπὶ Pentathli propinquis, Gorgo ac Thestora & Epi-
 theyside, delectis, per Tyrrhenum mare cursum instituebant. Ad Liparam ergo delati, quum
 per benignè exciperentur, facile, ut habitandi cum incolis, quorum vix 15 ab Aeolo superstitēs
 erant, societatem inirent, persuasi fuerunt. In hunc licet modum Diodorus ab anti-
 quissimo scriptore Antiocho circa Cnidiorum coloniam disentiati; tamen ex utrius-
 que narratione colligere datur, Olympiade 1, id est, circa annum ante natum
 Christum 10 LXXX, Cnidios, Græcam ex Cariâ gentem, in Siciliâ apud Lilybaeum
 promontorium condidisse urbem Motyam: quam mox, pulsīs conditoribus, occu-
 parunt Phœnices cum Carthaginensibus; ut supra, huius lib. II cap. 1 & lib. I, cap. II
 40 pluribus docui. pulsī verò tunc Cnidii in Liparam insulam sese contulerunt. ubi
 ἀπὸ Pentathli confangvineis, Aeoli Hipparadæ posteris, in civitatis communionem
 recepti fuere. Id sane mirum, quod Cnidii, quum domum in Cariâ reverti vel-
 lent, per Tyrrhenum ad Liparâs versūs insulas, ut Diodorus tradit, cursum insti-
 tuerint. unde Cariam petere si voluissent, freti angustiae fuisset transjiciendae.
 Certè aut consultâ operâ ad confangvineos suos aut tempestate invitī fuere de-
 lati. Ceterum verbis proximè scriptis hæc continuat Diodorus: ὕστερον δὲ, τῶν Τυρ-
 ρηνῶν ληστῶν κατὰ τὰς ἀσείων, πολλοὶς ἀποικιστῶν τὸ ναυτικόν. καὶ διελόμενοι σφῶν αὐ-
 τῶν, οἱ μὲν ἐγεώργουν τὰς νήσους, κοινὰς πηλοῦσιν, οἱ ἦ πρὸς τὰς ληστὰς ἀπὸ τῶν πλοίων καὶ πρὸς αὐτοὺς
 δὲ κοινὰς πηλοῦσιν, καὶ ζῶντες κατὰ σοσίστα, διεπίπλουν ἀπὸ τῶν πλοίων κοινῶν βίβης.
 50 ὕστερον δὲ τὴν μὲν Λιπαράν, κατὰ τὴν καὶ ἡ πόλις μὲν, διενείμαντο, πᾶς ἡ ἄλλας ἐγεώργουν κοινῇ. τὸ
 ἦ πλεονέκον πάσις τὰς νήσους εἰς αἰκῶν ἐπὶ διελόμενοι, πάλιν κληρονομοῦν ὅταν ὁ χρόνος οὗτος
 διέλθῃ. μετὰ ἦ ταῦτα πολλοὶς ναυμαχίαις ἐνίκησαν τὰς Τυρρηνίαν, καὶ ἀπὸ τῶν λαφύρων πλεο-
 νταῖς ἀχιολόγους δικαίως ἀνέβησαν εἰς Δελφούς. Hoc est: Postea, quum Etrusci latrocinis mare
 infestum redderent; incursionibus eorum vexati, classem paraverunt. inque parteis distributi,
 aliis in communem usum agros insularum colebant; alii in praesidio ac statione erant contra pi-
 ratas. Communitatis itaque facultatibus, & sodalitiis mutui convictus institutis, ad aliquod
 tempus in communione vitæ persisterunt. dein Liparâ, in qua & urbs erat, inter se divisâ

ceteras in commune opere rustico exercebant. postremo cunctas insulas ad xx annos dispartiti; circumactō tempore iterum per sortitionem dividunt. Multis dehinc navalibus pugnis Etruscos vicerunt; & memorabiles ē spoliis decimas apud Delphos consecrarunt. Tradit idem hoc de Liparā & Strabo dicto lib. v. i. H' γήραι δὲ ἔστω, inquit, καὶ πρὸς τὰς τῶν τυρρηνῶν ἐπιδρομὰς πλὴν χρόνον ἀνέσται, ὑπερβαίνει ἔχουσαι τὰς νῦν λεγομένας λιπαροῦσι νήσους, αἷς Αἰόλῃ τινὲς περὶ ἀγορεύουσι. καὶ δὴ ἔτι τὸ ἱερὸν ἑλπίδιαν ὁ ἐκόςμησε πηλίκαις τὸ ἐν Δελφοῖς δότῃ τῶν ἀκροθινῶν. Ἐχει δὲ τὴν γῆν εὐκαρπῆν, ἔστι πηλίκαις μεταλλῶν πρὸς ἐσοδόν, καὶ θερμὰ ὕδατα, καὶ πρὸς ἀναπνοάς. Id est: Hac & classem duxit; & longo tempore Etruscorum incursionibus resistit: sub se habens reliquas Liparæorum, quas nunc vocant, insulas; quas Aeoli quidam adpellant. Quin & ex manubiis Delphicum Apollinis templum sæpe exornavit. Agrum præterea habet fertilem, & redditum ē metallis aluminis; aquas item calidas, & ignis expirationes. Copiosius hæc prædictus Diodorus. λέγειται δ' ἡμῖν, inquit; πρὸς τὰς λιπαροῦσι νήσους αἷς Αἰόλῃ τινὲς περὶ ἀγορεύουσι, δι' αἷς ἐν ταῖς ὑπερβαίνει χρόνοις ἔλαθεν αὐξήσῃ, ἢ μόνον πρὸς ὀδαιμονίας, ἀλλὰ καὶ πρὸς δόξαν. αὐτὴ γὰρ λιμῆσι πικρὰ καὶ τῆς φύσεως κενόσηται, καὶ θερμὰ ὕδατα τῆς ἀγροθυμίας. ἢ μόνον γὰρ πρὸς ὑγίαιαν τῶν νοσούντων τὰ καλὰ αὐτῇ λατρεῖα πηλίκαις συμβαλλεται, ἀλλὰ καὶ ἡ γῆ τῶν ἐκ τῶν θερμῶν ὑδάτων ιδιόσηται πρὸς ἐκείνην τὴν γῆν καὶ δότῃ λαυσι καὶ τῶν τυρρηνῶν. διὰ περ πηλίκαις τῶν καλῶν τῶν Σικελίαν ὑπερβαίνει ἰδιόσηται ἐκ τῶν ἐκείνων, καὶ τῶν αὐτῶν εἰς αὐτῇ, καὶ τοῖς λατρεῖσι χρώμεται, πρὸς δόξαν ὑγίαιαν καθίσταται. Ἐχει δ' ἡ νῆσος αὐτὴ τὰ ἀγροθυμίας μετὰ τῆς εὐκαρπείας, ἔξ ἧς λαμβάνουσιν οἱ λιπαροῦσι καὶ ῥωμαῖοι μεγάλας πρὸς ἐσοδόν. ἢ δαμῶν γὰρ τῆς εὐκαρπείας τὴν εὐκαρπείαν γινώσκουσιν, καὶ πηλίκαις χρεῖαν πρὸς ἐκείνην, εἰς τῶν, μονοπάλιοι ἔχουσιν, καὶ τὰς ἡλίας αἰσιν ἀφαιρῶντες, πηλίκαις χρημάτων λαμβάνουσιν ἀπὸ τῆς ἐκείνης γῆς ἡσυχίας. ἢ δαμῶν γὰρ τῆς εὐκαρπείας, καὶ εὐκαρπείας ἀφαιρῶντες πηλίκαις πηλίκαις. Ἐστὶ δὲ καὶ ἡ νῆσος τῶν λιπαροῦσι μικρὰ μὲν τὸ μέγεθος, καρποφῆς δὲ καὶ καὶ τὰς αἰσιν ἀφαιρῶντες πηλίκαις πηλίκαις. καὶ γὰρ ἡ γῆ τῶν παντοδαπῶν πρὸς ἐκείνην τὴν γῆν καὶ τῶν αὐτῶν, καὶ τὸ ἀφαιρῶντες τὰ μάλιστα διωκόμενα πρὸς ἐκείνην τὴν γῆν καὶ τῶν αὐτῶν. Hoc est: Reliquum est, uti rationes exponamus, quare insequentis temporibus Liparæorum civitas non modò ad felicitatem, sed etiam ad gloriam, tantos incrementorum progressus fecerit. Hæc enim pulcris à naturâ portubus thermisque celebribus exornata est. balneæ namque istæ non modò ad bonam valetudinem egrotantibus multum conferunt; sed pro singulari aquarum genio non mediocrem voluptatis fructum præstant. Idcirco multi in Siciliâ peculiaribus vexati morbis, in insulam hanc transmittunt; calidique lavacri usu opinione citius pristinum sanitatis vigorem recuperant. Hæc eadem insula famigeratum aluminis metallum habet: unde magnum Liparæis ac Romanis vectigal. quoniam enim nulli terrarum alumen proveniat; quod magnum tamen usum habet: merito Liparæi, monopolium eius habentes, auctis pro arbitrio pretiis, incredibilem inde quasius faciunt. in solâ quidæ Melo insulâ aluminis exigua gignitur copia: quod multis haud sat esse potest urbibus. Caterò hæc Liparæorum insulâ haud magnum equidem complectitur spatium frugum tamen mediocriter ferax est; & rebus ad nutrimenta hominum idoneis abundat. nam piscium variorum copiam, eosque arborum fructus, qui jucundissimam fruuentibus oblectationem adferant, subministrat. Atqui de alumine ita scribit Diodori æqualis Diofcorides, lib. v. cap. cxxiii: Στυπνῆρας ἡ οὐδὲν πᾶν εἶδος τῶν αὐτῶν ἐστὶ τῆς Αἰγυπτίου μεταλλῶν ὁμοειδὲς. ἡ γὰρ αὐτὴ 40 αἰσιν ἀφαιρῶντες, ἐν μέλῃ, ἐν Μακεδονίᾳ, ἐν Λιπαροῖς, καὶ Σαρδονίᾳ, καὶ ἑσπερίᾳ τῆς Θυρίας, Λιβύῃ, Ἀρμενίᾳ, καὶ ἐν αἰσιν ἀφαιρῶντες πηλίκαις πηλίκαις. Id est: Omne aluminis genus ferè in Aegypto & in eisdem metallis invenitur. Gignitur & in aliis quibusdam locis; in Melo, Macedonia, Liparis, Sardinia, Hierapoli Phrygia, Africa, Armenia, & compluribus aliis locis. Vnde Plinius etiam, lib. xxxv, cap. xv: Gignitur autem in Hispaniâ, Aegypto, Armeniâ, Macedonia, Ponto, Africa; insulis, Sardinia, Melo, Liparâ, Strongyle. Laudatissimum in Aegypto: proximum in Melo. Caterò Cicero in Verrem actione iiii omnem Liparensum agrum vocat miserum atque jejunum. Ignis in eâ fuisse quomdam expirationes, præter Strabonem Aristoteles quoque & Plinius Siliusque testantur, quorum hic ita canit lib. xiiii: 50

Nam Lipare, vastis subter depasta caminis,
Sulfureum vomit exeso de vertice fumum.

Plinius, lib. iiii, cap. viii: Tertia Strongyle: quæ à Liparâ liquidioris flammæ tantum differt. Sed hunc Plinii locum corruptum esse, merito existimari, post ostendam. Aristoteles, in Mirandis: καὶ τὸ ἐν τῇ Λιπαρᾷ δὲ πῦρ φαίνεται καὶ φλογώδες, οὐ μὲν ἡμέρας, ἀλλὰ νυκτὸς μόνον καί ποτε λέγεται. Id est: Et in Liparâ conspicuum quidem ignem aiunt atque lucentem, sed noctu tantum, ardere. Et mox: τὸ δ' ἐν τῇ Λιπαρᾷ ποτὶ καὶ ἐκλείπειν φησὶ Ξενοφάνης 51

ἐπὶ ἐκατὸν δέκα, τῷ δὲ ἐβδόμῳ ἐπανελθεῖν. Hoc est: In Liparâ ignem, ait Xenophanes, interdum annis xvi prorsus exstingui; decimo septimo rursus redire. Hing & Paullus Silentarius, in carmine de Aquis Pythiis:

Καὶ Λιπάρα τι νήσω Et in Liparâ insulâ
 Ἀφ' ἧς ἔστιν αἶθμα, Est halius caliginosus
 ὃν, νυκτὶ περ πεμφαῖνον, Qui, noctu resplendens,
 Πέμπει λίθας θειώδεις, Emittit saxa sulfurea,
 Πολυφύφως, βροντῶδεις. Quæ tonitrus instar valde fremunt,
 Ὅψι τοῦ πᾶν δηλῶντες. Ac visui rem omnem subdunt.

- 10 Sed mirandum quoddam narrat Aristoteles prædicto loco. Εὐ δὲ τῇ Λιπάρᾳ, inquit, τῇ νήσῳ λέγεται εἶναι λίθους γλυκῆς, εἰς ᾧ ἐὰν κρύψωσι χύτρας, ἐμβάλλοντες δὲ ἐθέλωσιν, εἴψουσιν. Id est: In Liparâ insulâ, aiunt quidam, terram reperi, qua si ollam obruant, quidquid injiciant, lixetur. Aliud, magis mirandum, narrat idem Aristoteles eodem libro postea. Εὐ μὲν, inquit, τῶν ἐπὶ τῇ νήσῳ τῶν Αἰόλων καλεσθῶντων, ἡ καλεῖται Λιπάρα, πύφον εἶναι μυθολογεῖσιν, ὡς δὲ καὶ ἄλλα μὲν παλαιὰ καὶ περὶ τῶν λέγουσι, τὰ δὲ, ὅτι οὐκ ἀσφαλὲς ἐστὶ περὶ τοῦ εἶναι ὡς ἐκείνους τὸν τόπον ἢ νήσον, συμφωνοῦσιν. ἐξακύντες γὰρ τυμπάνων καὶ κυμβάλων ἦχον, γέλωτά τε μὴ θεωρεῖται καὶ κροτάλων ἐναργῶς. Λέγουσι δὲ πὲρ περὶ τῶνδε γεγονέναι ὡς τὸ ἀσφάλειον. ὡς ἡμέρας γὰρ ἐγκοιμηθῶναι ἵνα ἐν αὐτῷ εἰσέλθῃ, ἔπειτα τῶν οἰκιστῶν ζητήσαντων ἐφ' ἡμέρας τετρεῖς διαπύλαι. τῇ δὲ πύλῃ ὁρῶντες ὡς νεκρὸν, δοκῶντι μὲν αὐτῷ τῶν οἰκιστῶν εἰς τὸν ἴδιον τάφον. καὶ
- 20 τῶν νομιζομένων τυχόντων πάντων, ἐξ αἰφνης αἰσθῶντες, καὶ διηγῶντες τὰ καθ' ἑαυτὸν συμβεβηκότα, τὰ τοιαῦτα οὐκ ἔμην φαίνεσθαι μυθώδεστος. ὅμως μὲν τοὶ εἶδε μὴ ὡς ἀλλοτρίαν ἀμνημόνησιν αὐτὸ πλὴν ὡς τῶν τοῦτον ἐκείνων ἀναγεφύλω πικρῶν. Hoc est: In una septem Aeoli insularum, quam Liparam vocant, sepulcrum tradunt esse; circa quod quum etiam alia prodigiosa eveniant: tum id, quod ea loca securè tutoque accedere nemini liceat, uno ore omnes perhibent. sonitum quidpe tympanorum cymbalorumque & risum cum strepitu plausuque manuum manifestò audiri. Ceterum in primis id quoque circa antrum accidit, quod antelucano quidam ebrius somno illic oppressus triduum totum dormivit: questusque à familiaribus, quarto demum die repertus est. qui, mortuum rati, in proprium monumentum extulerunt. dumque iusta jam pro more celebrarent: ex improvviso surrexit: quaque sibi obtingissent, exposuit. Hæc etsi ad fabulam potius, quam
- 30 vèri fidem, accedere videantur; non potui tamen, de locis his scribens, tacitus præterire. Sed de Liparensum civitate pauca quædam adhuc dicenda. Expeditionem illam Atheniensium Rheginorumque factam esse primo anno eius belli, quod Athenienses contra Syracusanos pro Leontinis gesserunt, quo bello socios sese Syracusanis adjunxerunt Liparense, auctor est loco suprâ dicto Thucydides. initium autem eius belli Diodorus, lib. xiii, ponit in annum secundum Olympiadis xc i; quo summum Athenis gessit magistratum Chabrias: id est, in annum ante natum Iesum ccc cxv. Sed irritam fuisse eam expeditionem, ibidem testatur Thucydides. Annis xviii post, Phormione summum Athenis magistratum obtinente, ab Carthaginiensibus, Himilcone duce, fuisse occupatam urbem Liparam, ac xxx talentum multam im-
- 40 positam insulæ, auctor est Diodorus lib. xiiii. Eodem libro postea hanc refert historiam: Ἀλλήσοι μὲν παρέλαβον τὴν δὲ γλῶσσαν Δημόστρατον. καὶ ἡ τὴν ἰπάλαν Ῥωμαῖοι πολιορκῶντες ἐνδοκατὸν ἐπὶ βείδης [lego, βηίδης] ἐξέπολιόρησαν. ὁ μὲν οὖν ἀντιπρόσωπος θεράμειον ἤραξεν, ὁ δὲ τῶν Ῥωμαίων δῆμος ἐκ τῶν λαφύρων δικάτην ἐξέλεμνεν, χρυσίου καὶ σκεύους κρατῆρας, καὶ εἰς Δελφὸς ἀνέθηκεν. οἱ δὲ κομισθέντες αὐτὸν πρὸς τὴν λιγυρὰν Λιπαρῶν πρὸς τὴν πύλιν, καὶ πάντες αἰχμαλωτοὶ ἵνα κατὰ τὴν εἰς Λιπαρὰν. Τιμασίθεος δὲ, ὁ τῶν Λιπαρῶν στρατηγός, γυνὴν τὴν γενημένην, τὰς τε πρὸς τὴν ἀντίστασιν, καὶ τὴν χρυσίον δοτῶν, εἰς Δελφὸς οὖν πρὸς τὴν ἀποκατέστησεν. διότι οὗτος δὲ τῶν Ῥωμαίων, πύρρον δὲ τὴν Τιμασίθεον καλοκαρδίαν, ὡς ἀρχὴν αὐτὸν ἐπέμψεν, δημόσιον δὲ κατέλυμα. ἔπειτα πύρρον ἐπὶ τὴν τελευτήσαντα ἐπὶ τὴν Λιπαρὰν ἀφελόμενος τῶν Καρχηδονίων, τὰς ἐγγόνους Τιμασίθεον τῶν πρὸς τὴν ἀπλῆς ἀφῆκε, καὶ ἐλθόντες ἐποίησεν. Hoc est: Athenis summum gerente magistratum Demostrato, in Italiâ Romani Veros, undecimum jam annum oppugnatos, expugnaverunt. Dictator inde triumphum egit. populus verò Romanus ex decimis prædæ collectis aureum Apollini craterem conflatum Delphis consecra-
- 50 vit. At, qui perserebant donum, legati in piratas Liparense incidunt; omnesque capti Liparam deportantur. Ibi Timasitheus, dux Liparensum, de facto illo certior factus; non modò legatos servat: sed donario etiam reddito, tutum Delphos iter illis præstat. Itaque populus Romanus, de probitate Timasitheï edoctus, tum statim eum viro honorem exhibuit, uti hospitium cum eo publicum faceret: post annos verò cxxxvii, quum Liparam Carthaginiensibus adime-

rent,

rent, Timasitheus posteros à tributis immuneis & omnino liberos esse iussit. Eandem hanc historiam ita refert Livius lib. v: Crateram auream donum Apollini Delphos legati qui ferrent, L. Valerius, L. Sergius, A. Manlius, missi longà unâ nave, haud procul freto Siculo à piratis Liparensium excepti, devehuntur Liparas. Mos erat civitatis, velut publico latrocínio partem prædam dividere. fortè eo anno in summo magistratu erat Timasitheus quidam, Romanis vir similior, quàm suis: qui legatorum nomen donumque, & deum, cui mitteretur, & doni causam veritus ipse, multitudinem quoque, quæ semper ferme regenti est similis, religionis justè implevit: adductosq. in publicum hospitium legatos, cum præsidio etiam navium Delphos prosequutus, Romam inde sèspites restituit. Hospitium cum eo senatusconsulto est factum: donaque publicè data. Post cxxxvii à Phormionis magistratu annos confu-
latum Romæ gesserunt C. Aurelius Cotta & P. Servilius Geminus. at Polybius, gravissimus rerum Romanarum auctor, Liparam tradit, lib. i, à Romanis occupatam fuisse anno sequenti; id est, L. Cæcilio & C. Furio Coss. quam equidem historiam Diodorus quoque retulit lib. xxiii: ut patet ex Legationum excerptis. Sed summo Athenis magistratu Demostrato, consularum Romæ gesserunt L. Lucretius Flavius & Servius Sulpicius Camerinus. anno verò ante hos consules Romanorum legatos à Liparensium piratis captos narrat Livius. Cæterum Romanorum postea coloniam accepit Lipara. Hinc Plinius, dicto lib. iii. cap. vii: Lipara, cum civium Romanorum opido. Atque de Liparâ hætenus satis.

Præter unam Liparam reliquæ Aeoliæ sive Vulcaniæ insulæ hodiè opidis seu vicis non inhabitantur. idem antiquis etiam temporibus factum, suprà è Thucydide simul atque Diodoro intellectum. cultos tamen à Liparensibus fuisse reliquarum agros, iidem testantur auctores. & quamquàm Thucydides & ex hoc Pausanias Didymen tantum & Strongylen atque Hieram nominent; tamen Plinius lib. iii, cap. viii, Phanicusa, inquit, pabulo proximarum relicta.

Inter Liparam & Siciliam, v millibus passuum à Liparâ est ea, quæ Θέρμια, THERMISSA Straboni, Plinio verò, & qui Plinium haud dubiè sequuti sunt, Martiano Capellæ atque Pomponio Sabino THERASIA; eadem Thucydidi, Aristoteli, Diodoro, Straboni, Melæ, Plinio, Solino, Pomponio Sabino, Isidoro, Iēgā, HIERA, id est, ut Latinus poëta Corn. Severus interpretatus, SACRA; & item Ptolemæo ΗΨαίς & ΗΨΟ, id est, ut Tabula etiam itineraria habet, VULCANI CANI INSVLA; & Virgilio, eiusque commentatoribus Servio ac Pomponio Sabino, VULCANIA: nempe, quia Vulcano erat sacra. Nomen hoc hodièque obtinet; vulgò Volcano, & Vulcano, item Bolcano & Bulcano, item Borcano & Burcano, dicta. Plinius, lib. iii, cap. viii: Inter Liparam & Siciliam altera, antea Therasia adpellata, nunc Hiera; quia sacra Vulcano est: colle in eâ nocturnas evomente flammæ. Solinus, cap. xii: Alteram Hieram vocaverunt. ea præcipuè Vulcano sacra est: & plurimum colle eminentissimo nocte ardet. Corn. Severus, in Aetnâ:

Insula durata Vulcani nomine sacra.

Mela, lib. ii, cap. vii: Lipara, Didyme, Phanicusa, Ericusa, Hiera, & Strongyle. Iam Thucydidis ævo adpellatam fuisse Iēgā, ex verbis eius suprà citatis patet. quibus continuo hæc subjungit: Νομίζουσι δὲ οἱ ἑκάστην αὐθροῶπι, ἐν τῇ Iēgā ὡς ὁ ΗΨαίς & χαλκίδες, ὅτι τὴν νύκτα φαίνεται πῦρ αὐαδδῶσαι πῶ, & τὴν ἡμέραν καπνόν. Id est: Arbitrantur autem qui illic sunt homines, in Hierâ Vulcanum exercere artem fabrilem; quod ea nocte cernitur multum ignem & interdum fumum reddere. Apud Ptolemæum, in descriptione Siciliæ, ita legitur: τῶν δὲ περὶ Σικελίαν νήσων αἱ περὶ αὐτὴν εἰσιν αὖτε: Διδύμη νῆσος, Ἰκεσία νῆσος, Ἐρικώδης νῆσος, Φοινικώδης νῆσος, ΗΨαίς νῆσος, Λιπάρα νῆσος & πόλις, Εὐώνυμος νῆσος, Στρογγύλη νῆσος, Οὐσίκα νῆσος & πόλις, ΟΨεώδης νῆσος, Φορβαντία νῆσος, Αἰγύσου νῆσος, Iēgā νῆσος, Πακωνία νῆσος, Αἰόλη νῆσος. Id est: Insularum circa Siciliam, quæ propter eam jacent, sunt istæ: Didyme insula, Hicesia insula, Ericodes insula, Phanicodes insula, Vulcani insula, Lipara insula & opidum, Euonymos insula, Strongyle insula, Psica insula & opidum, Oseodes insula, Phorbantia insula, Aegusa insula, Hiera insula, Pacionia insula, Aeoli insula. Errant heic satis turpiter, qui erroris Ptolemæum infimulant, quasi is ex unâ eademque insulâ duas fecerit diversas, Hieram, & Vulcani insulam. quidpe Hieram hanc quam intellexerit Ptolemæus, vel tabula eius indicare poterat: nempe unam ex tribus Aegadibus, Lilybæo promontorio objectam. Porro de Aeoliâ Hierâ ita Strabo lib. vi: Εἰσὶ δὲ ἐπὶ τὰ μὲν τὸν δὲ ἰσθμὸν, μετὰ δὲ ἡ Λιπάρα, ἐργατὰ τὰ Σικελίας κειμήλια, μετὰ γὰρ

THERMIS-
SA insula;
quæ & HIE-
RA, id est,
SACRA, &
VULCANI
insula, seu
VULCANIA.

μετὰ τὴν ἑρμείαν. Id est: Septem sunt numero: quarum maxima est Lipara, proxima Sicilia, secundum Thermissam. Et pusillo post; memorata Lipara: ταύτης δὲ μετὰ τὴν πῶς ἐστὶ τῆς Σικελίας, ὡς νῦν ἔργον ἡ Φαίς καλεῖται, περὶ αὐτῆς πᾶσι ἔρημος, καὶ ἀγέφυρος. Id est: Inter hanc & Siciliam jacet, quam nunc Hieram, id est, Sacram Vulcani vocant: saxosa tota, & deserta, atque ignita. Omnino credo, scripsisse Strabonem, ταύτης δὲ μετὰ τὴν πῶς ἐστὶ τῆς Σικελίας ἑρμείαν, ὡς νῦν ἔργον ἡ Φαίς καλεῖται. id est: Inter hanc & Siciliam jacet Thermissa; quam nunc Sacram Vulcani vocant. Ita quidpe supra eam nominavit: atque ita postea, Hierā descriptā; τὴν μὲν δὲ λιπαρὰν, inquit, καὶ τὴν ἑρμείαν εἰσηκαῖον. id est: De Liparā & Thermisā diximus. Post hæc verò bis iterum adpellat Hieram. Erravit heic haud modicè Fazellus; qui, decad. 1, lib. 1, cap. 1, ita scribit: Lipara insula Meligunis à priscis ob eius nigredinem adpellata est. subinde Thermissa, à balneis, quas habet; ut testatur Strabo. postremò verò Lipara est dicta. Nihil sanè tale ex Strabonis verbis extorferis. vitiosa ac falsā usum esse Fazellum versione, haud dubium est. Non ab aquarum, sed ab ignium calore nomen impositum fuit Vulcani insulæ ἑρμείαν, Thermisā. quod rectius per ἡ scripseris ἑρμείαν, THERMESSA: quemadmodum fons ille apud Segestam ἑρμείαν, Thermessus, & eodem nomine urbs Pisidiæ: de quibus supra huius lib. 11 cap. 11 plura nobis dicta sunt. & in Vaticano exemplari manu scripto reperi τὴν ἑρμείαν. Vocabulum illud Plinii Therassie nescio an satis probæ sit notæ: vereorque, ne corruptum sit à genuino Thermessa. nisi fortè ipse Plinius erraverit, hanc Aeoliam Thermessam eo nomine indigetans, quo insula inter Cretam & Græciam celebratissima dicebatur Græcis literis Θερρασία. Cæterum de Thermessā insulā itacanit poeta Æneid. lib. VIII:

*Insula Sicaniam juxta latus Aeoliamque
Erigitur Liparen, fumantibus ardua saxis:
Quam subter specus & Cyclopium exesa caminis
Antra Aetnae tonant, validique incudibus ictus
Anditi referunt gemitum; striduntque cavernis
Structurae chalybum; & fornacibus ignis anhelat.
Vulcani domus, & Vulcania nomine tellus.*

Ad hæc ita Pomponius Sabinus: Vulcania insula est una Aeoliarum; saxosa, & tota ignita, propter cavernas, in quibus venti inclustid faciunt. Græci adpellant Hephesiada: inde qui observant exeuntem fumum, cognoscunt spiraturos ventos. Pauca hæc mutuatus est Sabinus ex proluxiore disertatione Strabonis; qui supra scriptis subnectit ista: Ἐχὴ δὲ αἰαποῦς τρεῖς, ὡς αὐτὸν κετῶν κρατῆρων· ἐκ τῆς μεγίστης καὶ μέγας αἱ φλόγες αἰαφύσσουσιν, αἱ περὶ κετῶν καὶ ἡδὴ πλὴν μέγας τῆς πύρας. ἐκ δὲ τῆς τηρήσεως περὶ αὐτῶν διότι τῆς αἰέμενης συμπαροσφύωνται καὶ αἱ φλόγες, αἱ τὴν ἐκ τῶν καὶ αἱ τῶν λιπῶν· παροσφύων δὲ πᾶσι καὶ αἱ φλόγες. οὐκ ἄλλοι δὲ καὶ γὰρ οἱ αἰέμοι ἡρώων καὶ τρεῖς φονταί, τὴν δὲ κετῶν λαβοῖντες ἀπὸ τῶν ἐκ τῆς λατῆς αἰαφύσσουσιν, ὡς τὸ ἀπὸ συγφύων ὕλης ἐκ τῶν, καὶ τὸ πῦρ ἐκ αἰαφύσσουσιν, οὐκ ἔστιν ἡρωῶν. οὐδ' ὁρῶντες ἄλλως γέπως τὰ πιαδῆ. Πολύβιος δὲ τῶν κετῶν κρατῆρων τὸν μὲν καπνὸν κέναι φησὶν ἐκ μέγας, οὐδ' ἡ συμμύων, πὺν τὴν μέγιστον τὴν κετῶν ἔχον, περὶ φερεῖς ἐν, πέντε κετῶν καὶ ὀλίγον δὲ λιπαρὰν εἰς τὸ πᾶν ἀξίμετερον. καθ' ἑβάρθον εἶναι τὴν μέγαν, λιπαρὰν κετῶν. ὡς τὴν καθορᾶν τῆς νημείας, ἐὰν μὲν οὐκ ἔστω μέγαν πᾶν, ἀλλὰ ὁμιχλώδη κατὰ κετῶν καὶ φησὶ τὴν νησιδῶν, ὡς τὴν μὲν τὴν Σικελίαν ἀπὸθεν φαίνεσθαι. ὅταν δὲ βορέας, φλόγας καθορᾶς ἀπὸ τῆς λειχθέντος κρατῆρος εἰς ὕψος ἐξαιρέσθαι, ἐβρόμους ἐκπέμπουσιν μέγας. πὺν δὲ ἐξ οὐρῆν μέγαν ἡρώων ἔχον τῶν. οὐδ' ἄλλως κρατῆρας μοιχεύει μὲν εἶναι, τῇ δὲ βίᾳ λειπέσθαι τῶν αἰαφύσσουσιν. ἐκ τῆς δὲ τῆς ἀξίμετερος τῶν βορέων καὶ ἐκ τῆς πᾶν ἀρχεται τὰ αἰαφύσσουσιν ἐκ αἱ φλόγες ἐκ αἱ λιγνύες, παροσφύωντες ἐκ τῶν εἰς ἡμέραν τρεῖς τὴν πᾶν μέγαν ἀνέμους πᾶν. τῶν γοῦν ἐν λιπαρᾷ, ἡρωῶν ἀπλοῖας, περὶ πᾶν ἡρώων φησὶ τὸν ἐσφύον [αἰέμον]. καὶ μὴ ἀξίμετερος. ἀφ' ἧς δὲ τὸ μυθωδέος εὐτονον δοκῶν εἰρηδῶν τῶ ποιητῇ, ἐκ μάλιστα φαίνεσθαι λεχθέν, ἀλλ' αἰνέσθαι τὴν ἀληθείαν, ὅταν φῇ περὶ τῶν ἀνέμων τὸν Διόλον. Hoc est: Habet exspiraciones treis, veluti ex tribus crateribus. quorum ex maximo flamma etiam massas efferunt: quæ jam bonam freti partem obthurarunt. Observatio fidem fecit, exspiraciones istas flammarum, cum istas tum in Aetnâ, ventis exasperari; iisque desinentibus, cessare. neque absurdum id est. nam & venti nascuntur angenturg, sumto ex maris exhalationibus initio: ut ex cognatâ materiâ similis eventu ignis accensus, admirationem iis, qui aliâ ista viderunt, adimat. Polybius, de tribus crateribus unum aliqua sui parte conlapsum esse, reliquos restare, ait; ac maximi orificium rotundum esse, ambitu ferme

liaffen ad Ἀργοναυλικῶν lib. i. ita ita scriptum est: θεῶφραξ ὅς ἐν ἰσθμῷ κείνῳ ὑπὸ τῶν ποδῶν αἰὲν ἔχων ἀκρόαζεν ἕως χίλια στάδια. περὶ ταυρο-
 μηδίων οὐκ ἀκρόαζεν βροντῇ ὡς θραυσθῆναι ψέφον. Id est: Theophrastus in historicis commenta-
 riis tradit, fragorem ignis, qui ex Aeoli insulis editur ad 10 usque stadia audiri. itaq. apud
 Tauromentum audiri crepitum tonitruui similem. Omnino numerus stadiorum heic vi-
 tiatus est. nam πενταχῶς illa στάδια Calliae intervallo inter Aeoli insulas & Tauro-
 mentum rectius conveniunt. Porro de eadem insulâ sic scribit Aristoteles, Μεταβο-
 λογικῶν lib. ii cap. viii: Ἡ δὲ γὰρ σαισμός ἐν ποταμῶν καὶ γονάδων, & ἀπὸ πρὸς ἐλθῆς, πρὶν ἐκρήχθαι
 εἰς τὸ ὑπερὶ τῆς γῆς ποταμῶν, φανερώς ὡς περὶ σκηνῆς ἐξήλθεν ὁ κίνησις ἀνεμῶν. εἰς δὲ περὶ Ἡ ἐρηκταῖαν
 ἐλθόντο τὸ ἐν τῷ Πόντῳ ποταμῶν, & ἀπὸ πρὸς ἐλθῆς, ἐλθόντες οἱον τοσούτους ἔχοντες καὶ ψέφον. πῶς δὲ ῥαχὺς, ἐξήλ-
 θε περὶ μακρὰν, καὶ τὴν Φείδαλον καὶ τὴν Πύφραν αὐλῶνεν, καὶ τὴν Πιπυραίων πόλιν. ἔσαν δὲ πρὸ-
 ρῶ, πῦσσο κατέπφρων, καὶ εἰς ἐνίας τὴν Ἰπάλια πόλεον ἦλθεν. καὶ νῦν ἐπὶ οὗ τοῦ αἰαφυσήματος τὸ
 ἐλθόντο, δῆλόν ἐστι. Hoc est: Iam verò motus terræ in quibusdam locis factus non ante desit,
 quàm ventus ille, qui permoverat, facti eruptione in locum terræ sublimiorem, apertè, pro-
 cella modo, exierit. id quod etiam circa Heracleam Ponti nuper accidit; & prius circa Hie-
 ram insulam; quæ una est ex Aeoli, quas vocitant, insulis. in hac quidpè pars terræ intume-
 scebat, adsurgebatque cum sono, in tumuli speciem: quo tandem disrupto, multum spiritus prodi-
 it, qui scintillam cineremque sustulit; ac Liparensum urbem, haud procul disitam, totam ci-
 neribus opplevit; & ad quasdam Italiæ etiam urbes pervenit. atque hoc etiam nunc tempore,
 ubi illa ignium evomitio contigit, manifestò adparet. De eadem ita Fazellus, dicto decad.
 i lib. i cap. i: Hac in medio mari aqua circumfusa perpetuò ardet. enim verò ex voragine, quæ
 in medio patet, jugiter ingentem fumi nebulam hodiè eructat; & pro modo efflantium vento-
 rum Euri vel Africi, fumum interdum, quandoq. favillas, nonnumquam etiam ignem ac pu-
 mices evomit. Intus verò per juncturas lapidum & cancellos angustiosq. meatus exiens simul
 & pallens ignis inter ipsam fumosam caliginem emittitur. Huiusmodi inter fumosam calig-
 inem pallentem ignem egomet nocte è proximo litore Siculo disperi. Fumus autem
 interdum candidus inde perpetuò exibat. Cæterum idem Fazellus paullo ante
 ita tradit: Proxima Liparæ Aeoliarum insula est, Hiera Græcis, Sacra Latinis, Thersasia Plinio,
 incolis verò Vulcania hodiè dicta. Hanc non ab initio cum Orbe enatam, sed Cqs s. demum
 Sp. Posthumio Albinio & Q. Fabio Labæone, anno ab Urbe condita 101 repente è pelago emer-
 sisse, Plinius lib. ii cap. xc, Isidorus lib. xiiii, P. Orosius lib. iiii cap. xviii, & Eutropius lib.
 iiii, referunt. Ingens error vel memoria lapsus. quidpè jam annis ferè c c ante urbis
 Romæ annum 101 meminît eius Thucydides; ut supra perspectum: & post hunc c
 circiter annis Aristoteles. Sed video, quis Fazello hunc turpem errorem imposue-
 rit. nempe ille ipse, cuius fidem citat, Paullus Orosius. apud hunc namque ita scrip-
 tum est, lib. iiii cap. xx: Eodem anno [M. Claudio Marcello, Q. Fabio Labæone, consulibus]
 Scipio Africanus apud Liternum opidum morbo periit. Iisdem etiam diebus Annibal apud Pru-
 siam, Bithyniæ regem, quum à Romanis repesceretur, veneno sese necavit. Philopæmen, dux A-
 chiavorum, à Messaniis captus occisusq. est. In Sicilia tunc Vulcani insula, quæ antè non fuerat,
 repente in mari edita cum miraculo omnium, usque adhuc manet. In eorumdem consulum
 magistratu, qui fuit annus Urbis conditæ 101 xlviii, Livius quoque Scipionis Anni-
 balisque interitum refert. De Annibale idem sub iisdem consulibus adfirmat M.
 Aurelius Cassiodorus, in Fastis Romanis. Apud Eutropium de dictâ insulâ nihil re-
 perio. Isidorus lib. xiiii, cap. vi ita habet: Aeoliæ insula, Sicilia; adpellata ab Aeolo, Hippo-
 ta filio. * Eadem & Vulcaniæ vocantur. Sunt autem novem; habentes propria nomina. qua-
 rum primam Liparus quidam Liparen vocavit; qui eam ante Aeolum rexit. altera Hiera voca-
 tur. reliquæ vero, id est, Strongyle, Didyme, Ericusa, Phenicusa, Eunymos, Ericodes, Phanicodes,
 quoniam nocte ardent, Aeoliæ sive Vulcaniæ dicuntur. Ex iis quædam ab initio non fuerunt;
 quædam, postea mari editæ, usque nunc permanent. En, ut par facit cum Servio: qui & ipse
 aliàs viii aliàs vii tantum constituit Aeolias sive Vulcanias insulas. hic verò duas
 earum bis numerat; Ericusam & Phenicusam; quæ aliâ formatione dicebantur Ericodes
 ac Phanicodes. Reliquum hinc, ubi ait quosdam earum postea è mari esse editas, haud
 minoris est imperitia; licet adfententorem eâ in re habeat Orosium. Plinius, quem
 Fazellus citat, ita tradit lib. ii cap. lxxxvi: Nascuntur & alio modo terræ, & repente in ali-
 quo mari emergunt; velut paria secum faciente naturâ; quæque hauserit biatus, alio loco reddente.
 Hinc cap. lxxxvii: Claræ jam pridem insule Delos & Rhodos memoria produntur enatæ.

- ἐστὶ δὲ καὶ αὐτὴ Διὰ πύργου, βία ἰδὴ φλογὸς λειπόμενη, τῷ δὲ Φέγγει παλεονεκτέσθαι. ἐνταῦθα δὲ τὸν Αἰόλον εὐκρινέει Φασιόν. Id est: De Lipara igitur atque Thermissa diximus. Strongyle à figurâ sic dicta: ipsa quoque ignita: violentiâ quidem flammarum inferior, at fulgore excellens. In hac habitasse Aeolum ferunt. Eadem & Eustathius mutuatus in commentariis ad Dionysium Περιγητιῶν. λέγονται, inquit, καὶ Λιπαρείων νῆσοι. ὧν ἐν μιᾷ, τῇ καλεσμένῃ Στρογγύλῃ, τὸν Αἰόλον εὐκρινέει Φασιόν. ἡ τις βία ἰδὴ φλογὸς λειπόμενη τῶν ἄλλων ἐξήσων, Φέγγει δὲ παλεονεκτεῖ. Id est: Dicuntur & Liparæorum insule. in quarum unâ, quæ Strongyle vocatur, Aeolus habitasse fertur. ea vñ quidem flammarum reliquis sex insulis inferior est, at fulgore eas superat. Sic & Solinus, cap. xii: Strongyle tertia, Acoli domus, vergit ad Solis exortus, minimè angulosa: quæ flammis liquidioribus differt à cæteris, hæc causa efficit, quod ex eius fumo potissimum incole præsentiscunt, quinam flatus in triduo portendantur. quofactum, ut Aeolus rex ventorum crederetur. Et Plinius, lib. iii cap. vii: Inter Liparam & Siciliam altera, antea Therasia adpellata, nunc Hiera: quia sacra Vulcano est; colle in eâ nocturnas evomente flammæ. Tertia Strongyle, à Liparâ M pass. ad exortum Solis vergens: in qua regnavit Aeolus: quæ à Liparâ liquidiore tantum flammâ differt: è cuius fumo, quinam futuri sint venti, in triduum prædicere incole traduntur. unde, ventos Aeolo paruisse, existimatum. Equidem haud dubitaverim, scriptum fuisse ab ipso Plinio, ut reliqui habent auctores, maximè verò epitomator eius Solinus; quæ à cæteris liquidiore tantum flammâ differt. nam de Liparæ ignibus nihil antea Plinius. Eodem loco continuo antea corruptum esse numerum xxv millium passuum in xxi, & aliis in exemplaribus in xxi, supra docui. isthic verò nota numeri, ante M pass. planè interiit; quum re ipsâ sint millia inter Liparam & Strongylen x. Potrò de eadem Strongyle insulâ & Acoli inibi sede ita refert Apollonii scholiastes, ad Ἀργοναυτικῶν lib. iii: Ἀγαθοκλῆς, ἐν πῆς ὑπομνήμασι περὶ τῆ χαλκιδίων Ἡ Φαίης ἰσχυρῶν, Φησὶ καὶ Σικελίας δύο εἶναι νήσους, ὧν ἡ μὲν καλεῖται Ἰερά, ἡ δὲ Στρογγύλη, αὐτὴν ἡμέτερος Εὐκρινέος πῦρ ἀφίσσιν. ὃ δὲ αὐτὴς Φησὶν ἐν ἐβδόμῳ [lege ἐπὶ ἐπὶ]. scriptum erat, ὅτι [] ἐν Σικελία νῆσοι ὑπάρχουσι: τῶν δύο πῦρ ἀφίσσιν καλεῖται ἡ μὲν Ἰερά, ἡ δὲ Ἡ Φαίης. ἐν ἡ πρὸς ποταμὸς Φασιόν ἀνέκων. Id est: Agathocles, in Commentariis suis de officinis Vulcani narrans, ait apud Siciliam esse duas insulas, quarum altera Hiera, altera Strongyle vocatur; quæ nocte dieq. ignem eieciunt. Idem vñ tradit esse ad Siciliam insulas; quarum duæ ignem evomunt. vocatur autem altera earum Acoli, altera Vulcani: in qua igneos amneis tradunt profluere: Cæterum Solinus, loco præscripto, Strongylen ait minimè angulosam esse: id est, rotundam. & ab eâ figurâ, ut Strabo docet, nomen accepit. στρογγύλον enim Græcis est, quod Latinis rotundum. Hinc & Corn. Severus in Actinâ:

Insula, cui nomen facies dedit ipsa rotunda.

Silio poëta metri causâ formatum est eius vocabulum Στρογγύλος, STRONGYLOS, in his verbis lib. xxi:

Mille Agathyrna dedit, perflataque Strongylos austris;

Mille Thoantæ sedes Facelina Diane.

- Sic tamen etiam habet Itinerarium insulare: *Insula Strongylos, à Messanâ stadia cccxx.*
 40 *Insula Lipara. A Strongylos Liparis sunt stadia ccc.* Silius metri gratiâ nominavit Strongyilon pro universâ Liparensum civitate. De ignibus illius ita etiam Diodorum supra, in lib. v, loquentem audivimus: Ἐν δὲ τῇ Στρογγύλῃ ἐτὴ ἰερεῖ μέγας ἔννυ ἐκ τῆ χασματῶν ἐκπύρσις πιδματῶν μέγας, καὶ βρόμος ἔχαισι. ἐκφυσάται δὲ καὶ ἄμμος, καὶ λίθων Διὰ πύργων πολλῶν, καθύπερ ἐστὶν ὄρεον καὶ περὶ τὸν Αἰτνῶν γινόμενον. Id est: In Strongyle & Hierâ etiam nunc flatum vis ingens erumpit, cum fremitu inmani. evomitur etiam arena, lapidumque ignitorum copia: quod circa Aethnam quoque videre est. Strongyle hodièque liquidissimam flammam & pumices magnâ copiâ ex vertice, ubi craterem habet, noctes atque dies cum fremitu horrendo eructat. sed perpetui eius ignes eminùs navigantibus nocte tantum conspiciuntur. fumum eorum candidissimum ex Italiâ pariter ac Siciliâ litoribus conspexi. De pumicibus ita tradit Plinius lib. xxxvi cap. xxi: Sed & ii pumices, qui sunt in usu corporum lavigandorum feminis, jam quidem & viris, atque, ut ait Catullus, libris, laudatissimi sunt in Melo, Scyro, & Aeolis insulis. Cæterum de eadem Strongyle insulâ ita etiam cum superioribus auctoribus tradit Martianus Capella, lib. vi: Tertia Strongyle, in qua Aeolus regnasse fertur: & è flammâ in proximum prorumpente, vel eius fumo, qui ventus, futurus esset, intellexisse. quod hodiè quoque eius loci incolas, certum est, præsentire. Eodem igitur illo de ventorum prædictione argumento, in Vulcani insulâ

Aeolum habitasse, adseverari poterat. Servius, dicto loco in Aeneid. lib. 1: *Novem insule, quae sunt post [scribe prope] fretum Siciliae, adpellantur Aeoliae, ab Aeolo rege, Hippotae filio: licet habeant propria nomina. Poeta quidem fingunt, hunc esse regem ventorum, sed, ut Varro dicit, rex fuit insularum, ex quarum nebulis, & maxime fumo Vulcaniae insulae, praedicens futura flabra ventorum, imperitis visus est ventos in sua potestate retinere.* Non ex unius igitur insulae, quam inhabitaverit, fumo praedixisse Aeolum futuros ventos, sed ex omnibus, vel pluribus, quae fumabant, auctor fuit Varro. Verum quam sedem in his insulis habuerit Aeolus, ex ipsius Homeri satis disertè adparet verbis; quae initio Odysseae lib. x. sunt huiusmodi:

Αἰολίῳ δ' ἐς νῆσον ἀφικόμεθ'· ἐνθα δ' ἔκεινεν
 Αἰολὸς ἱπποπόδης, φίλῳ δ' ἀθανάτοισι θεοῖσι,
 Πλωτῇ ἐν νήσῳ.
 Τὸ δὲ δώδεκα παῖδες ἐνὶ μεγάροισι γέγασσιν.

10

καὶ μὲν τ' ἰνόμεδα πόλιν ἔδωκε καλὰ.
 Μυῖα δὲ πάντα φίλει με, ἔξερεινεν ἕκαστα,
 Ἴλιον, Ἀργείων τε νέας, ἔνεον Ἀχαιῶν.

Hoc est:

Aeoliam in insulam pervenimus: ubi habitabat
 Aeolus Hippotades, carus immortalibus diis,
 Circumnavigabili in insula.
 Haec duodecim liberi in regia nati erant.

20

Ad horum pervenimus urbem & domos eximias.
 Mensem verò totum amicè excipiebat me: & interrogabat singula,
 De Ilio, de Argivorum navibus, & de reditu Graecorum.

Diodorus lib. 1111 & v, ut supra relatum, ex antiquissimorum scriptorum monumentis tradit Liparum, Aufonis filium, condidisse urbem Liparam in Liparâ insulâ. ab hoc verò postea Aeolum & filiam accepisse in matrimonium & τῆς νήσου, insulae Liparâ regnum. huiusque deinde filium Aestyochum eiusdem insulae tenuisse imperium. ac posterioribus etiam temporibus unam solam ex omnibus Aeoliis insulis inhabitatam fuisse Liparam urbem & insulam, ut omnium fertilissimam, ex eodem Diodoro simulque ex Thucydide intelleximus. Nihil igitur credibilius, nihil certius, quàm urbem illam & domos eximias Aeoli in Aeoliâ insulâ fuisse Liparam urbem in insulâ Liparâ. In hac constitutus Aeolus, eodem modo ex fumo Strongyles insulae, qui ventus futurus erat, in triduum praedixisse potuit, ut illi τῶν ἐν Λιπαρῇ, quidam in Liparâ, ex Hierâ insulae fumo praedicebant; de quibus id praedicat Strabo, loco supra scripto. Atque inde puto Virgilium, supra dicto Aeneid. lib. vii Aeoliam adpellasse Liparen; ceu ipsam Aeoli domum atque sedem designaturum. sic scilicet & Hieram, sive Vulcani insulam, veluti proprio ac peculiari vocabulo dixit Vulcaniam. Idem poeta, Aeneid. lib. 11 ubi Iunonis ad Aeolum profectionem describit:

Nimborum in patriam, loca facta furentibus austris,
 Aeoliam venit. heic vasto rex Aeolus antro
 Lucenteis ventos tempestatesque sonoras
 Imperio premit, ac vinclis & carcere frenat.
 Illi indignantes magno cum murmure montis
 Circum claustra fremunt. celsâ sedet Aeolus arce,
 Sceptra tenens; mollitque animos & temperat iras.

Heic quoque per Aeoliam intellexisse poetam ipsam Liparam, certum est. nam dicto 50 lib. vii, ubi Vulcaniâ situm describit, ita canit:

Insula Sicaniam juxta latus Aeoliamque
 Erigitur Liparen.

En, ut disertè Vulcaniam ait inter Siciliam & Aeoliam esse sitam. unde apertè patet, per Aeoliam eum intellexisse Liparam. nam Strongyle longius in Solis exortum ab Vulcaniâ pariter & Liparâ dislita. Sic Strabo, loco supra citato: ταύτης [τῆς Λιπαρῆς] μετὰ τὴν πῶς ἐστὶ καὶ τῆς Σικελίας θέρμιστα, ὡς νῦν ἴσμεν ἢ φαίμεν καλοῦσι. id est:

id est: Inter hanc [Liparam] atq; Siciliam est Thermissa, quam nunc Sacram Vulcani vocant.
De Liparâ igitur intelligendum etiam illud Valerii Flacci, Ἀργοναυτικῶν lib. I:

Interea medio saevus permissa profundo
Carbasia Pangaâ Boreas speculatus ab arce,
Continuò Aeoliam Tyrrhenag, tendit ad antra.

*

Aequore Trinacrio refugique à parte Pelori
Stat rupes horrenda fretis: quot in aethera surgit
Molibus, infernas totidem demissa sub undas.
Nec scopulos aut antra minor juxta altera tellus
Cernitur, illam Achamas habitat, nudusque Pyracmon.
Hae nymbi ventique domos & naufraga servat
Tempestas, hinc in terras latumque profundum
Est iter, hinc olim soliti miscere polumque
Infelixque fretum, (neque enim tunc Aeolus illis
Rektor erat.) Libya quum rumperet advena Calpen
Oceanus; quum flens Siculos Oenotria sineis
Perderet: & mediis intrarent montibus undae;
Intonuit donec pavidis ex aethere ventis
Omnipotens, regemque dedit, quem jussa vereri
Sæva cohors in mare.

At ne putes Vulcano sacram heic intelligi insulam, quia Vulcani nominantur ministri Achamas atque Pyracmon; eadem hæc Lipara Vulcano etiam tribuebatur in sedem & officinam. Hinc illud Theocriti in Idyllio II:

Εἰς δὲ ἄρα καὶ Λιπαράς
Πολλὰ μὲν Ἀφαισίου σέλας φλογώπιον αἶθεν.
Id est: — Nam amor Liparæo
Sæpe Vulcano ardentior flammam incendit.

Ad quæ ita Scholia: Λιπαράς Ἀφαισίου: ἔστι τῇ Λιπαρᾷ τῇ νήσῳ. Id est: Liparæi Vulcani; scilicet, qui in Liparâ insulâ habitat. Et ita Eustathius, ad Homeri præscriptum locum commentans; Λιπαράς: ἐξ ἧς ἡ σέλας λέγεται τῷ Θεοῦ τῷ Λιπαρᾷ, ὡς τὸ ἐκείνου ἀναφύσσοντα πνεῦμα. Id est: Lipara; à qua Theocrito etiam dicitur flamma Liparæa; quod illic ignes efflantur. Et ne suspiceris imperitè hoc ita à grammaticis expositum; quum Vulcania etiam insula una è VII Liparæis fuerit; en prædictus Val. Flaccus, Ἀργοναυτικῶν lib. I I:

Lemnos clara deo, nec fama notior Aetna
Aut Lipares domus.

Et Sidonius Apollinaris, in Carmine VIII:

Non divos, specialibus faventibus
Agris, urbibus, insulisque, canto:
Saturnum Latio, Iovemq; Creta,
Iunonemq; Samo, Rhodog, Solem,
Enna Persephonen, Minervam Hymetto,
Vulcanum Liparæ, Papho Dionem.

Juvenalis, Satyrâ XIII: — Siccato neclare tergens

Brachia Vulcanus Liparæâ nigra tabernâ.

Sed & antiquus inter primos rerum auctor, Callias Syracusanus, qui ccc ante natum Iesum annis sub Agathocle, Siciliae rege, monumenta sua composuit, idem tradidit. sic enim Scholiastes ad Apollonii Ἀργοναυτικῶν lib. III: Καλλίας ὅς ἐστι ἱερὸν φησὶν

ἀνακείων ἡ Φαίσιος, ἀλλὰ τῇ Λιπαρᾷ. Id est: Callias verò ait, non Hieram Vulcano esse consecratam, sed Liparam. Idem Scholiastes ad Apollonii lib. IIII: Ἐν τῇ Λιπαρᾷ ἡ Στρεγγύλη (τῇ Λιπᾷ καὶ τῇ νήσῳ αὐτῇ) δοκεῖ ὁ ἡ Φαίσιος μετατέθειναι διὸ ἐπὶ τοῖς βρομῶν ἀκνέων ἔχον σφιδρεν. τὸ δὲ παλαιὸν ἐλέγετο, τὸ βαλόντων δόρην σιδρεν δόρην, ὅτι τὸ αὐτὸν ἐλθόντα λαμβάνειν ἡ σφιδρεν ἡ εἰς αὐτὸν ἡθελε κατὰ κράτος κατὰ κράτος μισθόν. πῶς φησι Πυθίας ἐν Γῆς περὶ δὲ, λέγων ὅτι ἡ Λιπαρὰ καὶ ἡ Στρεγγύλη, Hoc est: In Liparâ & Strongyle (ex Aeoli autem insulis hæc sunt) Vulcanus existimatur versari. proinde etiam ignis illic fremitum audiri sonitumq; vehementem. Antiquitus autem ferebatur, unde atque informe ferrum eò detulisse, quicumq; vellet; ac postridiè reversum

versum accepisse vel cultum, vel si quid aliud parari voluisset, persoluto pretio. Hac quidem narrat Pytheas, in Orbis circuitu; mare etiam illis fervere adfirmans:

EVONYMOS
insula.

Porro inter Strongylen & Siciliam, VIII circiter millia ab Liparâ in ortum Solis versa est ΕΥΩΝΥΜΟΣ, EVONYMOS; vulgari adpellatione nunc *Lisca bianca* dicta. Plinius, lib. III, cap. VIII: *Novissima, eademque minima, Euonymos*. Mille haud amplius passus ambitu suo complectitur. Strabo lib. VI: Εὐβόρη δ' ἐστὶν Εὐώνυμος, πελάγια μάλιστα ἔρημος. ὠνόμασται δ' ὅτι μάλιστα πῆς ἐκ λιπέρας εἰς Σικελίαν πλέουσι δῶνυμὸς ἐστίν. Id est: *Septima est Euonymos, in alto maximè sita, atque deserta: ita adpellata, quod à Liparâ in Siciliam navigantibus maximè est sinistra*. μάλιστα πελάγια quomodo intellexerit, nondum satis capio; quandoquidem ex Liparâ in Siciliam XVIII haud 10 amplius millia passuum esse ipse ex Chorographo citat. & trajectum hunc ad Mylenense directum fuisse litus, Scylax innuit in Περιπλῶ· μετὰ δ' ἱμέραν πόλιν λιπέρας ἡσέσας ἐστὶ, καὶ πόλιν Εὐκλῶν Μύλαι, ἔτι δ' ἀπὸ Μυλῶν ὅτι λιπέρας ἦσαν πᾶς ἡμέρας ἡμῶν. Id est: *Post Himeram urbem insula est Lipara, & urbs Græca Myla cum portu. A Mylis ad Liparam insulam trajectus est dimidii diei*.

DIDYME
insula.

Proximè Liparam, ad occasum Solis æstivi versùs, in III millibus passuum est ΔΙΔΥΜΗ, DIDYME, vulgò nunc *Salini* dicta. Prædictus Chorographus apud Strabonem imperitissimè hanc Liparæ ab austro opposuit in millibus passuum XXVIII: nisi corrupta illic sit oratio. nam quum ab Liparâ ad Siciliam usque XVIII haud amplius ponat millia, situs eiusmodi nullus Didymæ dari potest. Idem Strabo ibi. 20 dem, lib. VI: τετάρτη δ' ἐστὶ διδύμη· καὶ αὕτη δ' ἀπὸ ἑορματὸς ὠνόμασται. Id est: *Quarta est Didyme: & ipsa à figurâ sic dicta*. Latine GEMELLA. est quidpe in duas rupeis sive colleis distincta. Incendiorum in hac quoque monumenta exhibent fauces sive crateræ, quæ adhuc exstant. Cæterum vitium cæterarumque domesticarum arborum ac frugum est feracissima. Apud Stephani epitomatores in voce Κύμη, ubi varias in variis locis enumerat *Cumas* urbeis, ita ad finem perscriptum est: Εἰς ἡσόν, ὡλησίον Σικελίας. id est: *Est & insula, prope Siciliam*. Hoc nomine quum nulla umquam aliàs memorata sit, omnino hoc etiam in sexcentis aliis eum auctorem corruptum alicunde hausisse iudico pro διδύμης. Sic scilicet, exempli gratiâ, Δανέβιον & τὰ βίον apud eundem leguntur inter vocabula à Δ & Τ incipientia, quæ erant; 30 Δανέβιον & τὰ βίον.

ERICUSA
& PHOENICUSA, in-
sula.

Restant duæ reliquæ Aeoliarum, Εἰρικῶσα, ERICUSA, & Φοινικῶσα, PHOENICUSA; sive Εἰρικῶδης, ERICODES, & Φοινικῶδης, PHOENICODES. Hæ vulgaribus nunc vocabulis *Alicur* & *Felicur* dicuntur; hæc in ortum versùs & Liparam, illa in occasum posita. De his ita Strabo lib. VI: τῶν δὲ λοιπῶν Εἰρικῶσαι μὲν ἔστι Φοινικῶσαι ἀπὸ τῶν φυτῶν κέκλωται· αἰεῖνται δ' εἰς νοτιάς. Id est: *De reliquis Ericusa & Phænica ab arboribus [ericis & palmis] dictæ, pabulis sunt dicata*. Stephani epitomator: Εἰρικῶσα, μία τῶν Αἰόλων νήσων, ἀπὸ φυτῶν καλεμῶν, ὡς τὸ φοινικῶσα. Id est: *Ericussa, una insularum Aeoli, ab arbore sic dicta: ut & Phænica*. Sic in Strabonis quoque nonnullis exemplaribus voces hæ gemino & scriptæ reperiuntur. sunt quidpe contractæ ab Εἰρικῶσα & 40 Φοινικῶσα. Cæterum Plinius, lib. III, cap. VIII: *Quarta Didyme; minor quàm Lipara. quinta Ericusa: sexta Phænica, pabulo proximarum relicta*. Fortè relicta; ut Strabo tradit. Aristoteles, in Mirandis: Εἰν μὲν τῶν Αἰόλων περὶ ἀρχαῖα νοτιάων νήσων πλεῖστος ἢ φασὶν ἑνὸς Φοινίκων· ὅθεν ἔστι Φοινικῶδης καλεῖσθαι. Id est: *In una insularum, quas Aeoli vocant, magnam progigni ferunt copiam palmarum: atque inde Phænicaen eam adpellatam esse*. Hæc tamen palmæ defecerunt: segetibus verò ager eius est aptissimus. In Ericusa silva ericarum arborum etiam nunc conferta manet.

Hæ igitur VII sunt Aeoli sive Liparæorum insulæ. de quibus ita in voce Εἰρικῶσαι tradit Stephani epitomator: τὸ ἑθνικόν, Λιπαροῖσι ἐξ Εἰρικῶδης· καὶ πάλιν, Λιπαροῖσι ἐκ Φοινικῶδης. πάντες γὰρ οἱ οὐκ ἐν τῇ Αἰόλων νήσῳ ἐκαλεῖντο κοινῶς μὲν Λιπαροῖσι, ἰδιωτῶς δὲ ἐξ ἑκάστης τοῦ κῶς. Id est: *Gentilitium est Liparæi ex Ericusâ: atque iterum, Liparæi ex Phænica*. omnes quidpe Aeoli insularum incolæ vocabantur communi nomine Liparæi: propriè autem ex unaquaque à loco cognominabantur. Cæterum nobilitavit has insulas primo bello Punico clades Carthaginensium; de qua ita Florus lib. II, cap. II: *Victor ergo [populus Rom.] apud Liparas, mersâ & fugatâ hostium classe, primum illum maritimum egit triumphum, cuius quod gaudium fuit! quum Duilius imperator non contentus unius diei triumpho, per vitam omnem, ubi à cenâ rediret, præluere funalia, præcinere sibi tibias, iussit; quasi quotidie triumphā-*

triumpharet. Et epitomator Livii, lib. xvii: C. Duilius consul adversus classem Panorum prosperè pugnavit: primusque omnium Romanorum ducum navalis victoria duxit triumphum. ob quam causam ei perpetuus honos habitus est, ut revertenti à cænâ tibicines canerent, & funale praferretur.

Cæteram Aeoli insulis expositis, reliquum est, uti de cæteris ad septemtrionale Siciliae latus insulis dicatur. Memorantur heic, præter vii Aeolias, *Hicesia*, *Herculis insula*, *Aeoli insula*, *Vstica*, *Aegina*, sive *Egila*, *Osteodes*, & *Paconia*. Ptolemæus: τῶν δὲ περὶ Σικελίαν νήσων αἱ περὶ αὐτῶν εἰσὶν αἵδε· Διδύμη, Ἰκεσία, Ἐρεκώδης, Φοινικώδης, ἩΨαίς, & νῆσος, Λιπάραι, Εὐώνυμος, Στρογγύλη, Οὐτίκα, Ὀστωδὴς, Φορβαντία, Αἰγῶσι, Ἰεργά, Πακωνία, Αἰόλα & νῆσος. Id est: Insule juxta Siciliam sunt istæ: *Didyme*, *Hicesia*, *Ericodes*, *Phænicodes*, *Vulcani insula*, *Lipara*, *Euonymos*, *Strongyle*, *Vstica*, *Osteodes*, *Phorbantia*, *Aegusa*, *Hiera*, *Paconia*, *Aeoli insula*. Ex his *Phorbantiam*, *Aegusam*, atque *Hieram*, *Lilybæo* ac *Drepano* objectas, sequenti hinc capite exponemus. Eustathius, ad Homeri *Odysseæ* lib. x, ut supra citatum: Οἱ παλαιοὶ νήσους Αἰόλας ἐπὶ τὴν ἰσορῶσι πρὸς τῇ Σικελίᾳ. εἰσὶ δὲ αὐτῶν· Αἰολίς, ἡ μᾶλλον Αἰολία, (ἐνθα ἴσως καὶ τὸ Ἰ Αἰόλας βασιλεῖον.) Στρογγύλη, Διδύμη, Ἰεργά, Λιπάραι, Ἐρεκώδης, & Φοινικώδης. καλεῖται δὲ μία τῶν κατὰ Ἰνέας καὶ Ἰκέσιον. Hoc est: Antiqui insulas Aeoli tradunt vii, juxta Siciliam sitas: quarum nomina: *Aeolis*, seu potius *Aeolia* (in qua fortè fuit regia Aeoli) *Strongyle*, *Didyme*, *Hiera*, *Lipara*, *Ericodes*, *Phænicodes*. Harum una à quibusdam *Hicesiam* vocatur. Antiqui illi mortales, ut supra patuit, inter vii Aeolias *Euonymon* computarunt omnes. eius loco hic grammaticus nobis subjicit *Aeolidem* sive *Aeoliam*, Aeoli sedem regiam. quam ipsam fuisse *Strongylen*, supra ex Agathoclis commentariis intelleximus. quamquam Aeoli sedem re verà fuisse in *Liparâ*, satis & abundè supra demonstratum est. Quapropter frustra etiam erit Ptolemæus, *Aeoli insulam* inter *Vsticam*, quæ eodem hodièque nomine manet, & *Ericodem* reliquasque Aeolias insulas collocans. quo situ nulla umquam fuit insula. Eustathius iterum in eo quoque erravit, quòd ex vii Aeoliis unam ait dici etiam *Ἰκέσιον*, *HICESIA* IVM. quidpe præter vii Aeolias Ptolemæo po-
nitur *Ἰκεσία* νῆσος, *HICESIA* INSVLA, inter *Didymen*, *Euonymon*, & *Strongylen*, insula. eo situ, uti nulla alia fuisse potuerit, quàm quæ vulgò nunc vocatur *Panári*.

In Tabulâ itinerariâ in medio *Vulcani insulae*, *Didymes*, *Liparæ*, *Strongyles*, de-
picta est *HERCVLIS INSVLA*; quæ Græcâ formatione Itinerario insulari dici-
tur *Ἡρακλειώτης*, *HERACLEOTES*. sive *Ἡρακλειώτης*, *HERACLIOTES*. Verba illic
leguntur ista: Item insula numero iii, *Aegina*, *Heracliotēs*, & *Didyme*. Insula *Strongylos*,
à *Messanâ* stadia cccxx. Insula *Lipara*. A *Strongylos* *Liparis* sunt stadia ccc. Ex situ,
quem innuit Tabula, deprehenditur esse ea, quæ, inter *Euonymon* & *Strongylen*,
x circiter millibus passuum ab *Liparâ* in orientem versùs, vulgari nunc vocabulo
dicitur *Basiluzzo*, ambitu duùm millium passuum.

Οὐτίκα, *VSTICA*, hodièque antiquum nomen eisdem literis retinet, litori Siciliae *VSTICA*
circa *Thermas* à *Plinio* objectas; ut cap. xi i docui. Memoratur *Plinio* ac *Ptole-*
mæo. quorum hic, *Εὐώνυμος*, inquit, νῆσος, Στρογγύλη νῆσος, Οὐτίκα νῆσος καὶ πόλις,
Ὀστωδὴς νῆσος, Φορβαντία νῆσος. Id est: *Euonymos insula*, *Strongyle insula*, *Vstica insula*
cum opido, *Osteodes insula*, *Phorbantia insula*. *Plinius*, lib. iii, cap. viii: A *Solunte* lxxv
millia *Osteodes*: contraque *Paropinos Vstica*. Tabula itineraria insulas supra Siciliam ab
occasu in ortum depictas habet hoc ordine: *Ins. Ostodis*. *Ins. Egila*. *Ins. Brigades*.
Ins. Funicodes. *Ins. Dime*. & inter hanc atque Siciliam *Ins. Vulcani*. Ex his, *Brigades*,
Funicodes, *Dime*, genuinis vocabulis erant *Ericodes*, *Phænicodes*, *Didyme*. *Egila* pro-
cul dubio eadem est, quæ in modò dicto Itinerario insulari legitur *Aegina*. utrum
verò vocabulum correctius sit, haud facile quis divinaverit. ac fortè utrumque fue-
rit corruptum. quidpe inter *Osteoden*, de qua mox plura dicam, & *Ericoden* nulla
alia est insula, quàm quæ *Vstica* dicitur. Eam verò mutato nomine postmodum di-
ctam fuisse *Aeginam* vel *Egiltam*, haud temerè crediderim; quando antiquum illud
nomen ad hanc nostram usque tempestatem pertulit.

Ὀστωδὴς νῆσος, *OSTEODES* insula, præterquam *Melæ* ac *Plinio*, dictis locis, &
Tabulæ itinerariæ, *Diodoro* quoque memoratur, lib. v. μετὰ δὲ τῶν Λιπαράων, inquit,
ἥς τὸ πρὸς δυσμας μίεθ, νῆσός ἐστι πηλάγια, μικρὰ μὲν τὸ μέγεθος, ἐρημὸν δὲ καὶ ἀλίαν παρτί-
την Ὀστωδὴς ὀνομαζομένη. Id est: Post *Liparam*, ad occasam versus, in alto mari insula qua-
dam est parva atque deserta, *Osteodes* ab eventu quodam dicta. Hinc inter vii Aeolias à

Melâ, lib. II cap. V II, loco Euonymi, connumerata est Osteodes. Vnde ingentem quibusdam nostri sæculi hominibus natum puto errorem, Vsticam eandem esse Euonymon contententibus. Nomen unde habuerit Osteodes, docet Diodorus continuo post, his verbis: καὶ ἐν τῷ καιρῷ Καρχηδόνιοι, πρὸς Συρακυσίους ἀναπλεμενόντες πολλὰς καὶ μεγάλας πλέμεις, διωάμεις εἶχον ἀξιολόγους, πικρὰς τε καὶ ναυτικάς. ὧς δὲ τὰς καιροὺς μισθοφόρων ὄντων παρ' αὐτοῖς πολλῶν καὶ πανταπαῶν τοῖς ἔθνεσιν, ἔτοι δὲ παραχρᾶδες ὄντες, καὶ πολλὰς καὶ μεγάλας τάξεις εἰσφύγοντες ποιῆσαι, καὶ μάλιστα ὅταν τὰς μισθὰς δικαίως μὴ λαμβάνωσι, ἐξήσαντο καὶ τότε τῇ σωήθει βαδισθῆναι τε καὶ πλῆν. ὅλως γὰρ τὸν θρηῖμον ὡς ἐξακισχίλιοι, ἔ τὰς μισθὰς οὐκ ὀκνηταίαντες, τὸ μὲν πρῶτον σωτηρίας καὶ ἐξόδων τῶν στρατηγῶν, ἐκείνων δὲ διορθῶν ζήτημάτων, καὶ πολλὰς ἀναβαλλομένων τὰς διοδοσίας, ἠπέλκον τοῖς ὅπλοις ἀμυνεῖσθαι τὰς Καρχηδονίους, καὶ τὰς χεῖρας πρὸς ἐφερον τοῖς ἡγεμόσι. ὁ δὲ γεραιὸς ἐγκαλέσας, καὶ ὁ ἀναφορὸς αἰ μάλιν ἐκκασιδύρας, ἡ μὲν γεραιὸς τοῖς στρατηγῶν ἐν διορρήτοις πρὸς ἐξέξεν ἀφανίσαι πάντας τὰς ἐγκαλοῦσας. εἰ δὲ λαβοῦσας τὰς ἐντολάς, καὶ τὰς μισθοφόρους ἐμβιβάσαις εἰς τὰς ναῦς, ἐξέπλουν, ὡς ὅτι ἵνα πολεμικῶν ζῆλον. πρὸς πλοῦς αἰσῶν δὲ τῇ πρὸς ἐκκασιδύρας ἡσῶ, καὶ πάντας τὰς μισθοφόρους διοδοσίας εἰς αὐτῶν, ἀπέπλουν, καὶ ἀλλοτρίως ἐν αὐτῇ τὰς ἐγκαλοῦσας. εἰ δὲ μισθοφόροι, πρὸς αὐτὰς ὄντες τῇ πρὸς αἰσῶν, καὶ μὴ διωάμεις τὰς Καρχηδονίους ἀμυνεῖσθαι, λιμὸν διεφθέρων. ἐν τῇσδε δὲ μικρὰ πρὸς αὐτῶν αἰχμαλώτων τελευτήσαντων, σωθήναι τὸν τόπον, ὅλως ὄντα, πληρωθῆναι τῶν ὀσῶν. ἀφ' ἧς αἰτίας ἡ νῆς ἐτυχὲς αὐτῆς ὁ πρὸς ἐκκασιδύρας. Hoc est: Quo tempore Carthaginienses cum Syracusanis multis magnisq. bellis conflictabantur, instructissimas habebant copias, nauticas juxta & terrestres. tum multi quoque ex variis gentibus mercenarii stipendia in castris eorum faciebant. Turbulentum id genus hominum est; multisque & atrociis excitare solet seditiones; maximè, quum in tempore stipendia non solvuntur. Idè tum quoque consuetà improbitate & confidentiâ projectà quidam usi (erant autem ad V I millia) quum stipendia non acciperent; concursu primum factò, insanis clamoribus ductores impetebant. deinde, quum hi, à pecuniis destituti, solutionem identidem procrastinarent; se armis jus suum adversus Carthaginienses persequuturos, minabantur; manusque ducibus injiciebant. Tamen autem à senatu ob id reprehenderentur; contentio tamen subinde magis exarsit. Tribunus ergo militum secretò mandavit senatus, ut, quod seditionis esset, è medio tollerent. Hi, acceptis mandatis, statim conductitium militem navibus imponunt; ac, veluti ad militare aliquod negotium, in prædictam insulam proVecti, jurgatores exponunt: relictisque illis, abeunt. Hi, utut egrè hunc casum ferrent, tamen ulcisci Carthaginienses nequibant. sed fame tandem exhausti contabuerunt. Quumque in insulâ tam parvâ tot veluti captivi interiissent; locus, cateroquin angustius, ossium multitudine repletus fuit. unde nomen insulæ obvenit. Ptolemæus equidem rectè, à freto & Aeoliis insulis versus Lylybæum promontorium progrediundo, Osteoden insulam posuit ultra Vsticam; ut & Plinius & Tabula itineraria habent: at malè eam ab hac ad meridiem versus centum ampliùs millia passuum submovit. Verùm is totum hoc litus ab Agathyrno ad Lilybæum usque nimium incurvavit, inque meridiem deduxit. Rectiùs prædictus Plinius. cuius verba, ex lib. III cap. VII jam antea citavimus ista: Et à Solunte LXXV millia Osteodes: contraque Paropinos Vstica. A Solunte ad Paropum, quem apud Colisanum opidum fuisse, suprâ cap. XII huius lib. II docui, millia numerantur circiter XXVIII. Est hodièque hoc maris tractu circa Vsticam exigua quædam insula, quam ex eo situ Osteoden esse, satis clarum est.

PACONIA
insula,

Πακωνία νῆσος, PACONIA insula Ptolemæo ponitur inter Osteoden & Bathys fluminis ostium, sive medio ferè tractu inter Panormum ac Drepanum. quo tractu quum nulla alia sit insula, putatur esse ea, quæ, haud ita procul antiquis Hyccaris. 1000 circiter passus à litore distans, vulgò hodiè adpellatur l'Isola di Fimi, sive delle Femine.

Atque hæc ferè sunt insulæ ad Siciliæ septemtrionale latus ab antiquis auctoribus celebratæ.